

Sustav poreza jedinice lokalne i regionalne samouprave na konkretnom primjeru

Čekić, Elena

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:346897>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-09**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
“Dr. Mijo Mirković”

Elena Čekić

**SUSTAV POREZA JEDINICE LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE NA
KONKRETNOM PRIMJERU**

Diplomski rad

Pula, 2021.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
“Dr. Mijo Mirković”

Elena Čekić

**SUSTAV POREZA JEDINICE LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE NA
KONKRETNOM PRIMJERU**

Diplomski rad

JMBAG: 0303057399, redoviti student

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Porezno računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za magistra ekonomije/poslovne ekonomije ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja
Dobrile

u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Kazalo

1. UVOD	1
2. POVIJEST NASTANKA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE	3
3. Županijski porezi – porezi jedinice regionalne samouprave	11
3.1. Porez na nasljedstva i darove	12
3.1.1. <i>Porez na nasljedstva i darove kroz prošlost</i>	12
3.1.2. <i>Moderni porez na nasljedstvo i darove</i>	14
3.1.3. <i>Analiza poreza na nasljedstva i darove</i>	18
3.2. Porez na cestovna motorna vozila	19
3.2.1. <i>Knjigovodstveno prikazivanje poreza na cestovna motorna vozila</i>	23
3.2.2. <i>Analiza poreza na cestovna motorna vozila</i>	24
3.3. Porez na plovila	25
3.3.1. <i>Analiza poreza na plovila</i>	26
3.4. Porez na automate za zabavne igre	27
3.4.1. <i>Knjigovodstveni prikaz poreza na automate za zabavne igre</i>	29
3.4.2. <i>Analiza poreza na automate za zabavne igre</i>	30
4. GRADSKI / OPĆINSKI POREZI – POREZI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	31
4.1. Porez na potrošnju	32
4.1.1. <i>Analiza poreza na potrošnju</i>	34
4.2. Porez na kuće za odmor	35
4.2.1. <i>Analiza poreza na kuće za odmor</i>	37
4.3. Porez na korištenje javnih površina	37
4.3.1. <i>Analiza poreza na korištenje javnih površina</i>	44
4.4. Porez na promet nekretnina	45
4.4.1. <i>Analiza poreza na promet nekretnina</i>	49
4.5. Prirez porezu na dohodak	50
4.5.1. <i>Analiza prireza porezu na dohodak</i>	52
5. ANALIZA ŽUPANIJSKIH POREZA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI	54
6. ANALIZA GRADSKIH/OPĆINSKIH POREZA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI	58
7. ZAKLJUČAK	63
LITERATURA	66
POPIS TABLICA I GRAFIKONA	69
SAŽETAK	71
SUMMARY	72

1. UVOD

Porezni sustav predstavlja ukupnost poreza koji funkcioniraju u određenoj zemlji te svaka zemlja ima različite porezne sustave zbog prisutnosti raznih čimbenika koji nisu svugdje jednaki, poput ustavnog uređenja države, centralizacija, odnosno decentralizacija poreznog sustava, veličina teritorija, broj stanovnika, gustoća naseljenosti i slično. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan što znači da ima više poreznih oblika, a to su: državni, županijski, gradski odnosno općinski te zajednički porezi. U ovom radu osvrta se radi samo na županijskim i gradskim odnosno općinskim poreznim oblicima. Koja je uopće svrha poreznog sustava? Zašto države imaju porezne sustave? U suštini, porezi predstavljaju prisilna davanja koja građani moraju plaćati ne dobivajući protunaknadu, a služe za podmirivanje javnih rashoda ili drugim riječima za podmirivanje javnih potreba (policije, financiranje obrazovnog sustava, izgradnja cesta i slično). Što se tiče Republike Hrvatske, možemo reći kako je ona još uvijek relativno mlada zemlja. Na razvoj poreznog sustava Republike Hrvatske veliku ulogu su imali raspad Jugoslavije i Domovinski rat te politički uvjeti. Naime, raspadom Jugoslavije, nastaje nova samostalna i neovisna država Republika Hrvatska koja je morala izvršiti mnogobrojne promjene u pogledu vođenja države i gospodarstva. Ministarstvo financija 1992. godine donosi odluku kako je vrijeme za promjene u fiskalnom sustavu. Radi se o potrebi za konstruiranjem potpuno novog poreznog sustava koji će se ugledati na zapadne razvijene zemlje nebi li primjenili njihov način rukovođenja koji bi Republici Hrvatskoj pomoglo u tranziciji iz društvenog u privatno vlasništvo.

Kako je ranije spomenuto, u ovom radu obrađivati će se županijski i gradski/općinski porezi na način da će se svaki porez pojedinačno objasniti, definirati će se porezni obveznici, porezna osnovica kao i porezna stopa te će uz svaki porez biti navedeni jednostavni primjeri radi lakšeg razumijevanja napisanog.

Cilj ovog rada je predstaviti teorijski svaki županijski i gradski/općinski porez koji je aktualan u Istarskoj županiji, odnosno Gradu Puli, njihove problematike, popratne obaveze zajedno sa njihovom analizom gdje su navedeni konkretni podaci i brojke

prikupljeni temeljem službenih dokumenta i zašto su usvojeni u porezni sustav Republike Hrvatske te zašto neki porezi više nisu dio našeg poreznog sustava.

U radu su korištene metode analize i sinteze.

Zajedno sa uvodom i zaključkom, rad se sastoji od 7 cjelina. U prvoj, uvodnoj cjelini rada ukratko je objašnjena tema, problematika rada te njegova svrha. U drugoj cjelini osvrćemo se na povijesni razvoj nastanka poreznog sustava Republike Hrvatske kakvog danas poznajemo. U trećoj i četvrtoj cjelini klasificiraju se županijski i gradski/općinski porezi gdje se teorijski upoznajemo s njima, navode se jednostavni primjeri, neki u obliku izračuna, za svaki pojedinačni porezni oblik radi lakšeg razumijevanja i navode se konkretni podaci i brojke koji nam daju predodžbu o veličini i važnosti navedenih poreza. U petoj i šestoj cjelini predstavljena je analiza županijskih i gradskih/općinskih poreza na razini Istarske županije, odnosno Grada Pule. Zadnju cjelinu čini zaključak u kojem se rezimira tema i navodi stav autorice o temi koja se razrađuje.

2. POVIJEST NASTANKA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Tijekom devedesetih godina, kako u drugim zemljama u tranziciji, tako je i u Hrvatskoj provedena temeljna porezna reforma. Do potrebe za reformom došlo je zbog raspada bivšeg sustava i države Jugoslavije. Posljedično tome, javlja se potreba za formiranjem novog tržišta koji će biti tržišno orijentirano, samim time potrebno je urediti porezni sustav u skladu s time i usladiti s poreznim sustavima prisutnim u drugim tržišnim gospodarstvima u svijetu gdje su oni formirani još od sredine osamdesetih godina. Reforma je bila toliko temeljita da možemo reći kako se radilo o potpuno novom sustavu u svakom smislu te riječi. Kada je riječ o poreznim reformama koje su se provodile u razvijenim zemljama potrebno je istaknuti kako je njihov naglasak, odnosno cilj bio na povećanju učinkovitosti što bi doprinjelo većoj neutralnosti poreznog sustava. Kako bi se ostvario taj cilj, inzistiralo se na smanjenju poreznih izuzeća i olakšica – proširenju porezne osnovice i smanjenju graničnih poreznih stopa. Smatralo se kako će ta promjena dovesti do veće jasnoće i pravičnosti u oporezivanju. U konačnici ova ideja o pojednostavljanju poreznog sustava i osposobljavanje porezne administracije trebala je doprinjeti smanjenju porezne evazije.

Kad je u pitanju Hrvatska, porezna reforma započela je 1994. godine u domeni izravnih poreza i oposobljavanjem porezne administracije, a okončana je 1998. godine uvođenjem poreza na dodanu vrijednost. Iako je reforma slijedila trendove modernih, odnosno suvremenih poreznih reformi u drugim zemljama, ona se prije svega temeljila na konceptu potrošno orijentiranog oporezivanja kojeg su podržavali mnogi poznati ekonomisti tipa Mill, Schumpeter, Kaldor i drugi.¹

Elementi novog poreznog sustava u Hrvatskoj svodile su se na²:

- Sintetsko oporezivanje dohotka
- Odabir između oporezivanje dohotka i dobiti

¹ P. Jurković, *Javne financije*, Zagreb, 2002. godine, 304 str

² Ibidem, 305 str

- Uvođenje zaštitne kamate
- Neutraliziranje inflacijskih učinaka
- Centralno ubiranje poreza
- Izuzimanje od oporezivanja imovine, kapitalnih dobitaka, kamata i dividende.

Potkraj 2000. godine dolazi do novih mjera koje su dovele u pitanje temeljnu ideju tj., koncepciju i konzistentnost dotadašnjeg poreznog sustava koji je tada bio među boljima u svijetu po nekim elementima. Česte promjene, pogotovo u ovako važnom dijelu gospodarskog sustava, dovode u pitanje stabilnost uvjeta gospodarenja što se loše odražava u poslovnom svijetu. Početkom 2000. godine održani su parlamentarni izbori te formiranje koalicijske vlade čiji su rezultati imali utjecaj na sustav financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave koji je usvojen u Saboru 28. lipnja 2001. godine, a primjena je započela 1. siječnja 2002. godine došlo je do povećanja izvora financiranja jedinica lokalne samouprave. Također, došlo je do izmjene u nazivu odnosno, iz Zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave u Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čiji se naziv i danas zadržao.³

Primarni izvor prihoda kojim su raspolagale jedinice samouprave bili su porezi čijom se primjenom ubiralo oko 60% sredstava koje su služile za financiranje aktivnosti tih jedinica.⁴ Uz prihode koje su prikupili oporezivanjem, županije su svoje rashode podmirivale i приходima od vlastite imovine, putem sredstava koja su ubirali naplatom novčanih kazni i oduzimanjem imovine koje su bile u prekršajnom postupku te drugim приходima koji su utvrđeni posebnim zakonom.

Od 2002. godine gradovi i općine mogli su uvesti porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, porez na nekorištene poduzetničke nekretnine i porez na neizgrađeno građevno zemljište. Prema tome, prihod koji bi se ostvario ubiranjem odnosno naplatom poreza pripao bi općini odnosno gradu na čijem se području nalaze

³ B. Jelčić, P. Bejaković, *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj*, Zagreb, 2012., str 238, dostupno na: <https://www.ijf.hr/upload/files/file/knjige/bejakovic-jelcic.pdf> (pristupljeno 15. srpnja 2021.)

⁴ Loc.cit

oporezovane nekretnine i zemljišta. Međutim, uvažavanje tih poreza dovelo je do košenja s načelima na kojima se temelji oporezivanje niti se nije moglo očekivati da će doprinjeti ostvarivanju bilo kojih ciljeva oporezivanja. Dapače, ne samo da su ciljevi koji su se htjeli postići uvođenjem tih poreza u sustav bili nerealni nego je nerealno uvjerenje da se ti ciljevi mogu uopće ostvariti primjenom spomenutih poreza. U principu, to što je došlo do uvođenja tih neadekvatnih poreza samo je dokaz promašaja i nekompetentnosti onih koji su ga predložili i usvojili u tadašnji sustav oporezivanja.⁵ Činjenica koja potvrđuje gore navedeno je ta da se takvi porezi ne mogu naći u drugim poreznim sustavima. Kako je ranije spomenuto, gradovi i općine mogle su uvesti te poreze, ali nije bilo obavezno. Primjerice, u prvoj godini primjene tih poreza tj., 2002. godine svega 100 jedinica lokalne samouprave uvelo je obvezu plaćanja sva tri poreza. Gledano u postocima samo 17,6% gradova i općina su se odlučile za primjenu ovih poreza. Više je razloga zbog kojih je nizak postotak primjene poreza na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, poreza na nekorištene poduzetničke nekretnine i poreza na neizgrađeno građevno zemljište. Počevši od toga da je postupak utvrđivanja postojanja porezne obveze izuzetno kompliciran što povlači sa sobom visoke troškove utvrđivanja, ubiranja i kontrole naplate poreza. Nadalje, gradovi i općine bile su svjesne da im prihodi od tih poreza neće biti značajni niti će doprinjeti značajnom povećanju prihoda u proračunu. Neki gradovi i općine nisu čak ni inzistirale na tome da se njihova odluka provodi već su im više služili kao iluzija, odnosno da se stvori dojam kao da su jedinice lokalne samouprave zbog raznih poreza odnosno izvora prihoda financijski gledano stabilni dok su zapravo prihodi ubrani naplatom tih poreza zapravo bili beznačajni.⁶ Nakon više od pet godina, odnosno 2007. godine porezi na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, nekorištene poduzetničke nekretnine i na neizgrađeno građevno zemljište proglašeni su od strane Ustavnog suda neustavnima i ukidaju se. Ono što je zanimljivo kod ovih poreza je to što unatoč tome što je Ustavni sud donio odluku da se ti porezi smatraju neustavnim i da ih je potrebno izbaciti iz poreznog sustava Republike Hrvatske (što se i dogodilo) i što se ta odluka smatra jednom od najvećih „promašaja“ tadašnje Vlade, nekoliko godina kasnije opet se razmatra njihovo usvajanje u porezni sustav pod „krinkom“ izmjena u

⁵ Ibidem, str. 239

⁶ Ibidem, str. 241

oporezivanju imovine. Naime, kao buduće objekte oporezivanja najavljuju neobrađena obradiva poljoprivredna zemljišta, vikendice, stanove i nekorištene poduzetničke nekretnine koji poprilično podsjećaju na one koji su bili prisutni 2002. godine. Argumenti koji su doveli do ponovnog razmatranja njihova uvođenja jest razmišljanje da bi takvi porezi potaknuli da se određene nekretnine aktiviraju jer ipak je prisutno razmišljanje da onaj tko ima stan ili vikendicu je bogat čovjek pa si može priuštiti taj porez i da se neobrađena obradiva poljoprivredna zemljišta počnu obrađivati nebi li na taj način bilo moguće ubrati domaće plodove te tako smanjiti uvoz stranih poljoprivrednih proizvoda i na taj način doprinjeti povećanju prihoda. Međutim, zašto se smatra da su ovi porezi jedna vrsta kazne? Naime, to što se poljoprivredna zemljišta ne obrađuju nije radi toga što su njihovi vlasnici oslobođeni plaćanja neke vrste poreza pa ih se želi prisiliti putem uvođenja poreza na neobrađena obradiva poljoprivredna zemljišta nego jednostavno pojedinci ta zemljišta ne mogu obrađivati sami, niti ih mogu dati u zakup ako nema zainteresiranih, niti ih mogu pokloniti ili prodati nekome ili pak jednostavno nema pozitivne računice ako bi krenuli obrađivati. Vidimo kako nije porez taj čimbenik koji utječe na obradivost poljoprivrednih zemljišta, već vanjski učinci na koje ne možemo utjecati, ali nametanje poreza bi zasigurno samo otežalo rješavanje ovog problema. Nadalje, uvođenje oporezivanja nekorištenih poduzetničkih nekretnina je možda najveća paradoksalna ideja. Poanta ovog poreza je, kako samo ime kaže, da se oporezuju poduzetničke nekretnine koje su prazne, međutim, koji bi pojedinac kupio nekretninu i ciljano ju pustio praznu i da propada? I u ovom slučaju mogu biti prisutni vanjski učinci na koje pojedinac ne može utjecati kao i kod prethodnog poreza. Kako je već spomenuto, isti, odnosno slični porezi već su bili prisutni u našem poreznom sustavu i to nekoliko godina, međutim nisu se proslavili. „Dapače, do njihovog ukidanja došlo je odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske i ne vidim razloge za njihovo ponovno uvođenje“ navodi Jelčić.⁷

Nadalje, što se tiče obveze plaćanja prireza porezu na dohodak, do tada je to bilo omogućeno gradovima s preko 40.000 stanovnika, a po novom to mogu uvesti svi gradovi i općine. Jedno vrijeme je bio prisutan porez na reklame, ali ubrzo je bio ukinut. I u domeni

⁷ B. Jelčić, *Najavljene promjene u oporezivanju imovine u Republici Hrvatskoj*, Informator, no: 6076, 2012. <https://informator.hr/strucni-clanci/najavljene-promjene-u-oporezivanju-imovine-u-republici-hrvatskoj> (pristupljeno 15. srpnja 2021.)

županijskih poreza došlo je do promjena – ukinut je porez na priređivanje zabavnih i sportskih priredbi, a usvojen porez na automate za zabavne igre. Došlo je do značajnih promjena kod poreza na nasljedstva i darova, na cestovna motorna vozila i poreza na plovila.⁸

Kao što znamo, Hrvatsku su obilježile razne situacije koje su zahtjevale stalne promjene tijekom godina. Naime, period rata i njegove posljedice su okončane iako, naravno i dalje su bili prisutni ožiljci kao i troškovi poslijeratne obnove. Nadalje, završena je prva faza gospodarske i političke tranzicije koja je spomenuta na početku ovoga poglavlja. Kreće druga faza tranzicije, a to je pokušaj da Hrvatska postane punopravna članica Europske Unije, a prvi korak ka tome je potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U listopadu 2005. godine započinju pregovori s Europskom Unijom. Kako je porezni sustav vezan sa općim gospodarskim kretanjima sve spomenuto imalo je utjecaj na razvoj i prilagođavanje poreznog sustava. Hrvatska je ostvarila uspješnu gospodarsku transformaciju i pregovore o pristupanju Europskoj Uniji, do 2008. godine bilježila je solidne stope rasta, čak je bila na razini prosječnih stopa rasta u drugim europskim tranzicijskim zemljama, ostvarila je smanjenje deficita vanjskotrgovinske balance, uspostavila je stabilan devizni tečaj domaće valute prema euru, gospodarstvo se otvorilo ka globalnim tržištima zahvaljujući članstvu u organizacijama kao što su WTO i CEFTA, obnovila se suradnja sa zemljama u jugoistočnoj Europi, političke situacije su također stabilne zahvaljujući ulasku Hrvatske u članstvo NATO saveza.⁹

Dolazimo do 2008. godine koju obilježava globalna ekonomska kriza koja je zahvatila kako i druge zemlje u Europi tako i Hrvatsku. Hrvatska je još uvijek mlada država u razvoju i zbog toga veoma osjetljiva na krize. Pred javne financije javljaju se novi izazovi. Osjetno slabljenje gospodarske aktivnosti, nepovoljna kretanja na tržištu rada, rastuća nelikvidnost gospodarskih subjekata i ostale nepogodne situacije prouzrokovane krizom doprinjelo je nastavku padu prihoda iako se od 2009. godine počela primjenjivati viša osnovna stopa PDV-a. Primjerice, prihodi od poreza na dobit u 2009. i 2010. godini bili su znatno manji od prihoda ostavrenih u 2008. godini, a objašnjenje toga su znatna

⁸ B. Jelčić, P. Bejaković, op. cit., str 239

⁹ Ibidem, str 253.

pogoršanja poslovnih rezultata gospodarskih subjekata - s obzirom na to da se obveza poreza na dobit plaća na dobit iz prethodne godine.¹⁰ Što se pak tiče prometa nekretnina za vrijeme prije i tijekom krize, brojke govore za sebe. Naime, 2007. godine kada još nije bilo naznaka nadolazeće krize izdano je 257.179 rješenja na promet nekretnina, a 2008. godine blago je palo na 244.318 izdanih rješenja na promet nekretnina. Nastupa kriza i 2009. godine brojke su prepolovljene – izdano je 192.000, a 2010. godine izdano je svega 128.000 rješenja. Koliko je kriza bila jak udarac potvrđuje činjenica da je 2009. godine država naplatila 500 milijuna kuna poreza na nekretnine manje nego prethodnih godina.

Porezi na nekretnine uglavnom ostvaruju niske prihode u lokalnom proračunu i izazivaju snažan otpor poreznih obveznika jer se ubire godišnje i samim time predstavlja veliki teret – može imati negativan utjecaj na štednju, rast gospodarstva te povećati potrošnju, ali u drugu ruku predstavljaju stabilan izvor prihoda lokalnih proračuna jer se nekretnine ne mogu tek tako sakriti i samim time teže je izbjeći porez na nekretnine.

Republika Hrvatska postaje punopravna članica Europske Unije 2013. godine i pred njom se nalaze razni izazovi s kojima se tek mora suočiti. Jedan od izazova, odnosno uvjeta je usvajanje eura kao nacionalne valute i tim činom Hrvatska će izgubiti monetarni suverenitet, ali ne i fiskalni suverenitet. Prema pravilima Europske Unije svaka država članica ima pravo zadržati vlastiti porezni sustav i u nekim slučajevima smije uvoditi nove porezne oblike, ali uz obavezu da neke dijelove primjerice stopu i/ili osnovicu uskladi s odlukama Europske Unije. Drugim riječima, porezni sustav svake države članice Europske Unije ima obilježje nacionalnog suvereniteta. Nije upitno da je potrebna harmonizacija poreznog sustava radi približavanja poreznih sustava drugih država, ali Europska Unija ne uvjetuje ni jednoj državi članici da mora svoje porezne sustave prilagoditi nekom univerzalnom poreznom sustavu Europske Unije s obzirom na to da ono niti ne postoji. Razlog tome je razlika između poreznih sustava, ekonomskog ustroja, socijalne kulture i slično među zemljama uz to što zemlje žele zadržati samostalnost u odlučivanju o porezima. Harmonizacija pojedinih dijelova hrvatskog sustava u nekoj mjeri

¹⁰ibidem, str. 254

jesu usklađeni sa sustavom europskih fiskalnih normi, no ono je i dalje nepotpun u odnosu na europski sustav i nije optimalno učinkovit niti normativno dovršen.

Kako je ranije spomenuto, porezni sustav jedinstven je za svaku državu. Drugim riječima, u svijetu je nemoguće pronaći dva identična porezna sustava. Razlog toga jesu različiti socijalni i ekonomski elementi koji utječu na razvoj pojedinačnog poreznog sustava plus drugi faktori poput ustavnog poretka zemlje, veličina teritorija, demografska struktura, broj stanovnika i tako dalje. Prema Adamu Smithu koji je bio otac moderne ekonomije postoje četiri porezna načela; prvo je da je svaki građanin dužan državi plaćati porez prema svojim ekonomskim mogućnostima. Drugo je da ta obaveza plaćanja mora biti regulirana zakonom, odnosno da porez ne smije biti nasumičan već unaprijed mora biti poznat poreznom obvezniku. Treće, porez se naplaćuje onda kada je to poreznom obvezniku najprihvatljivije i na kraju troškovi ubiranja poreza moraju biti što niži kako bi teret poreznih obveznika bio što podnošljiviji, a prihod koji država, županija ili općina/grad ostvaruje bude što veći. Prema profesoru J. Stiglitzu poželjan porezni sustav treba imati slijedeća obilježja¹¹:

- Ekonomska djelotvornost – porezni sustav nebi smio biti prepreka u efikasnosti alokacije resursa
- Administrativna jednostavnost – porezni sustav treba biti jeftin za provođenje
- Fleksibilnost (prilagođavanje) – porezni sustav trebao bi omogućiti odgovornost u promjenjivim ekonomskim okolnostima; promjene u ekonomskim tokovima zahtjevaju mijenjanje poreznih stopa
- Politička odgovornost – porezni sustav treba biti organiziran na način da politički sustav može preciznije izražavati preferencije pojedinaca
- Pravednost – porezni sustav treba biti pravedan u svom relativnom postupku prema različitim pojedincima.

Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan odnosno oblikovan je prema razinama vlasti, a dijelimo ga na državne, županijske, gradske ili općinske te na zajedničke poreze. U ovom radu fokus je na županijskim porezima kojem pripadaju porez na nasljedstva i

¹¹ I. Sever, *Javne financije*, Rijeka, str. 284. – 285.

darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila i porez na automate za zabavne igre i na gradskim odnosno općinskim porezima kojima pripadaju porez na kuće za odmor, porez na javnu potrošnju, porez na korištenje javnih površina, porez na promet nekretnina i prirez porezu na dohodak.

3. Županijski porezi – porezi jedinice regionalne samouprave

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi županija se definira kao „*jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cijelinu, a ustrojava se radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa*“.¹² Županije, kao i općine i gradovi mogu uvesti poreze koji će predstavljati njihove vlastite poreze. Prema tome, razlikujemo sljedeće županijske poreze¹³:

- Porez na nasljedstva i darove
- Porez na cestovna motorna vozila
- Porez na plovila
- Porez na automate za zabavne igre.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može zatražiti, uz prethodnu suglasnost Ministra financija, da Porezna uprava (u nastavku PU) obavlja poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe radi naplate svih ili pojedinih poreza koji pripadaju jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.¹⁴ Za obavljeni posao utvrđivanja, naplate i ovrhe županijskih poreza, PU pripada naknada od 5% ukupno naplaćenih prihoda. Ukoliko se predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odluči za prijenos poslova utvrđivanja, naplate i ovrhe županijskih poreza na PU za iduću godinu odluku mora donijeti do 31.12. prethodne godine i obavezno se suglasnost mora dostaviti Središnjem uredu Ministarstva financija.

¹² Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, pročišćeni tekst zakona, NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20, 2020., dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) (pristupljeno: 20. kolovoza 2020. god.)

¹³ Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa i uprave, dostupno na: <https://uprava.gov.hr/koji-su-zupanijski-porezi/13893>, (pristupljeno: 20. kolovoza 2020. god.)

¹⁴ Narodne novine, Ministarstvo financija, *Suglasnost da porezna uprava može obavljati poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe radi naplate poreza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave*, 2017., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_01_1_17.html (pristupljeno: 20. kolovoza 2020.)

3.1. Porez na nasljedstva i darove

Od svih poreza koji će biti obrađivani ovim radom, jedino porez na nasljedstvo i darove ima daleku prošlost. Naime, porez na nasljedstvo i darove smatra se starim porezom, toliko starim da datira od 6. godine poslije Krista. Ono što je također interesantno da je tadašnji rimski car postavio toliko dobre temelje da se neki dijelovi i dan danas koriste u modernom oporezivanju. Ovo poglavlje podijeljeno je na tri dijela. Prvi obuhvaća nastanak i razvoj poreza na nasljedstvo i darove kroz prošlost, drugi dio se odnosi na sadašnjost, odnosno kako je ono danas uređeno u Republici Hrvatskoj, a treći dio se odnosi na njihovu analizu na razini Istarske županije.

3.1.1. Porez na nasljedstva i darove kroz prošlost

Porez na nasljedstva je tip poreza koji spada u red starih poreza, toliko star da se smatra da datira od 6. godine poslije Krista, barem se tada prvi put pojavljuje pod imenom *vicesima hereditarium et lagatorum*. U porezni sustav Rima uveo ga je car August kako bi stvorio izvore sredstava za isplatu mirovina ratnim veteranima. Pretpostavka koja je služila kao podloga za osmišljavanje, odnosno uvođenje i primjenu tog poreza je postojanje privatnog vlasništva i nasljednog prava. Porezna stopa je iznosila 5% (danas u Hrvatskoj iznosi 4%) s time da su djeca i supruge bili oslobođeni od oporezivanja. Današnji moderni modaliteti oporezivanja nasljedstva proizlaze iz onog sustava oporezivanja kojeg je uveo car August.¹⁵ Primjere da se takav sustav oporezivanja provodio stoljećima nakon cara Augusta možemo pronaći u Genovi 1395. godine, Napulju i Firenzi početkom 15. stoljeća, nizozemskim provincijama 1951. godine i slično. Porez na nasljedstvo javljalo se u dva modaliteta. Prvi je onaj kojim se oporezuju dijelovi nasljedstva (*Inheritance Tax*) – oporezuje se onaj dio nasljedstva koji pripada pojedinom nasljedniku. Djeca i supruge bili su oslobođeni od oporezivanja, za braću se koristila stopa od 5%, a što su srodnici bili udaljeniji tako se povećavala porezna stopa, dok za strance porezna stopa je iznosila čak 30%. Takav nizozemski tip oporezivanja je uvela i Britanija kako bi s ubranim sredstvima od poreza mogla financirati rat protiv nezavisnosti

¹⁵ B. Jelčić, B. Jelčić, *Porezni sustav i porezna politika*, Informator, Zagreb, 1998., str. 279

Amerike. Drugi modalitet je porez na nasljedstvo koji je oporezivao ostavinsku masu, a ono je ukupno neto imovina koja je ostala poslije smrti ostavitelja (*Estate Tax*) i porezna stopa je iznosila 25%.¹⁶ U početku ovog poglavlja napravio se osvrt samo na nasljedstvo, ali ne i na darove iako je ono najčešće regulirano istim propisima kojima se regulira i oporezivanje nasljedstva i u poreznim sustavima suvremenih država vodi se pod nazivom „porez na nasljedstva i darove“, ali postoje razlike između nasljedstva i darovanja zbog čega se javlja potreba da se porez na darove u iznimnim situacijama javlja kao poseban porezni oblik. Pretpostavka pod kojom se darovanje regulira istim propisima kao i nasljedstvo je činjenica da u oba slučaja dolazi do prijenosa imovine s jedne osobe na drugu, da dolazi do povećanja ekonomske snage nasljednika, odnosno daroprimatelja bez rada i da se radi o neredovitim prihodima te u konačnici da je ostavitelj odnosno darovatelj ostvario isti cilj, a to je prijenos svoje imovine na drugu osobu bez naknade, dok se razlika očituje u tome je li proces nastao za vrijeme života osobe pa govorimo o darovanju ili kao posljedica smrti ostavitelja pa govorimo o nasljeđivanju, s time da do nasljeđivanja može doći i bez očitovanja volje umrlog zbog postojanja zakonskog nasljednog prava. Kako bi se spriječilo izbjegavanje plaćanja poreza na nasljedstvo, što je moguće primjerice ako se imovina daruje bilo stvarno ili fiktivno prije smrti njezina vlasnika, porezne stope na darove su uglavnom utvrđene u istoj visini kao i porezne stope na nasljedstvo jer time je vlasniku imovine svejedno hoće li on raspolagati svojom imovinom za vrijeme života ili će ono pripasti nekom drugom nakon njegove smrti.¹⁷ Naime, kada bi porezna stopa za daroprimatelja bila niža nego kad bi imovinu dobio nasljeđivanjem, ta razlika u poreznom opterećenju mogla bi utjecati na vlasnika da raspodijeli svoju imovinu za vrijeme života ili može doći do pritiska od strane potencijalnih nasljednika kako bi izbjegli više porezno opterećenje na nasljedstvo

¹⁶ Ibidem, str. 280

¹⁷ ibidem, str. 294

3.1.2. Moderni porez na nasljedstvo i darove

Danas, oporezivanje naslijeđene ili darovne pokretne imovine definirano je Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a oporezivanje naslijeđenih ili darovnih nekretnina definirano je Zakonom o porezu na promet nekretnina (NN 69/97, 26/00 i 28/01).

Prema članku 10. Zakona o lokalnim porezima porez na nasljedstva i darove definira se kao „*prihod jedinice područne (regionalne) samouprave prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu ili sjedištu nasljednika ili daroprimatelja.*“ U slučaju ako nasljednik ili daroprimatelj nema prebivalište ili uobičajeno boravište ili pak sjedište na području Republike Hrvatske tada porez na nasljedstva i darove odnosno prihod koji se ostvaruje pripada jedinici područne (regionalne) samouprave prema prebivalištu ostavitelja odnosno darovatelja. Porezni obveznik, u ovom slučaju nasljednik ili daroprimatelj jest pravna ili fizička osoba koja na području Republike Hrvatske naslijedi, primi na dar ili stekne po drugoj osnovi bez naknade imovinu na koju se plaća porez na nasljedstva i darove te čija stopa iznosi 4%. Međutim, nije svaki nasljednik odnosno daroprimatelj porezni obveznik. Osobe koje su oslobođene obveze plaćanja poreza na nasljedstva i darova jesu:

- bračni drug, potomci i preci koji čine uspravnu liniju te posvojenici i posvojitelji koji su u tom odnosu s umrlim ili darovateljem
- fizičke i pravne osobe kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daruju, odnosno daju pokretnine bez naknade radi odštete ili iz drugih razloga u svezi s Domovinskim ratom
- Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove, vjerske zajednice, zaklade i fundacije, Crveni križ i neprofitne pravne osobe koje su registrirane za pružanje humanitarne pomoći sukladno posebnom propisu te
- fizičke i pravne osobe kada primaju darove ili donacije za svrhe utvrđene posebnim propisima

Isto tako postoje i situacije u kojima se oslobađa plaćanje poreza na nasljedstva, a to su:

- ako se nasljednik odrekne nasljedstva ili ga ustupi u ostavinskom postupku. Tada, porez na nasljedstvo i darove plaća osoba kojoj je nasljedstvo pripalo ili joj je ustupljeno. Nasljedno pravo stječe se u trenutku ostaviteljeve smrti i ako se stjecatelj nasljednog prava odrekne, smatrati će se kao da ga nikad nije ni stekao
- ukoliko se na naslijeđeni ili darovni gotov novac, novčane tražbine, vrijednosne papire te pokretne plaća neki drugi porez po posebnom propisu, tada je porezni obveznik oslobođen plaćanja poreza na nasljedstva i darove.¹⁸

U slučaju smrti osobe koja iza sebe nema oporuku, odnosno izjavu kojom određuje nasljednika te njegovu ostavinu, primjenjuje se nasljedni redovi prema Zakonu o nasljeđivanju. U nastavku je putem Tablice 1 prikazan i objašnjen spomenuti nasljedni red prema Zakonu o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19):

Tablica 1: Nasljedni redovi prema Zakonu o nasljeđivanju

1. nasljedni red	Ostaviteljevi potomci i bračni drug
2. nasljedni red	Ostaviteljevi roditelji i bračni drug
3. nasljedni red	Ostaviteljevi djedovi i bake
4. nasljedni red	Pradjedovi i prabake
5. nasljedni red	Ostali predci

Izvor: izrada autorice prema podacima iz Zakona o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19)

Postoje i situacije gdje pokojnik, odnosno ostavitelj nema nasljednika. U tom slučaju, njegova ostavština pripada općini, odnosno gradu koji time dobivaju jednaki položaj kao i ostaviteljevi nasljednici, s time da ga se ne mogu odreći.

Nastanak porezne obveze nastaje u trenutku pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju, odluke javnopravnog tijela ili suda te primitka dara, s time da se dar smatra primljenim u trenutku potpisa Ugovora o darovanju ili u slučaju, ako nije sklopljen pisani ugovor, tada kreće u trenutku primitka dara.

¹⁸ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 22. kolovoza 2020.)

Nakon definiranja poreznog obveznika i kada nastaje obaveza plaćanja poreza na nasljedstvo i darove, potrebno je definirati i poreznu osnovicu i na što se točno plaća porez na nasljedstva i darove.

Osnovicu poreza na nasljedstva i darove čini iznos gotova novca, tržišna vrijednost novčanih tražbina i vrijednosnica te pokretnina na dan utvrđivanja porezne obveze, nakon što se odbiju dugovi i troškovi koji se odnose na imovinu na koju se plaća taj porez, a samu osnovicu poreza na nasljedstva i darove utvrđuje nadležno porezno tijelo. Na temelju spomenutog, možemo zaključiti kako se porez na nasljedstva i darove plaća na gotov novac, novčane tražbine, vrijednosne papire i na pokretnine ako im je pojedinačna vrijednost veća od 50.000,00 kuna na dan utvrđivanja porezne obveze.¹⁹ U praksi, najčešći predmet nasljedstva ili darovanja jesu nekretnine, međutim nekretnine nisu predmet ovog poreza, već poreza na promet nekretnina koji će biti obrađen u nastavku rada.

Ukoliko se ustanovi da je fizička ili pravna osoba obveznik poreza na nasljedstva i darove tada su obavezni nadležnom poreznom tijelu prema svom prebivalištu ili uobičajnom boravištu dostaviti obrazac prijave poreza na nasljedstva i darovanja, ugovor o darovanju te pravomoćno rješenje o nasljeđivanju odnosno odluku tijela državne uprave ili suda. Međutim, ako se dogodi da nasljednici i darovatelji ne prijave rješenje o nasljeđivanju, rješenje suda ili ugovor o darovanju u propisanom roku, tada se porezna osnovica utvrđuje prema tržišnoj vrijednosti primljene imovine na dan prijavljivanja odnosno na dan otkrivanja nastale porezne obveze, a plaćanje poreza na nasljedstva i darove izvršava se u roku od 15 dana od dostave rješenja o utvrđivanju tog poreza.²⁰

Kako bi saželi ovo poglavlje te pobliže pojasnili sve spomenuto u nastavku su prikazani primjeri sa pojašnjenjima.

¹⁹ Ministarstvo financija, Porezna uprava, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx?id=pog26208 (pristupljeno: 23. kolovoza 2020.)

²⁰ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 22. kolovoza 2020.)

1. primjer – gotov novac

Sin daruje majci novčani iznos veći od 50.000,00 kn. Postoji li obaveza plaćanja poreza na nasljedstva i darove?

⇒ Odgovor je ne. Prema čl. 4 st. 1. Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) postoji obaveza plaćanja poreza na nasljedstva i darove na gotov novac neovisno o visini iznosa koji se daruje ili naslijeđuje, međutim prema čl. 9. st. 1 istog Zakona, porez na nasljedstva i darove ne plaćaju bračni drugovi, krvni srodnici u ravnoj (uspravnoj) liniji te posvojenici i posvojitelji umrlog ili daroprimatelja što znači da spomenuti porez ne plaćaju ni roditelji kada naslijeđuju ili primaju na dar predmet nasljedstva ili darovanja svoje djece.²¹

2. primjer – nasljeđivanje štednje

Nasljednik je iza pokojne tete na temelju pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju naslijedio staru deviznu štednju u protuvrijednosti od 12.000,00 EUR koja je položena na račun kod Ljubljanske banke. Nasljednik svotu nije primio niti će primit. Postoji li mogućnost oslobađanja plaćanja poreza na nasljedstva i darove do trenutka isplate štednje?

⇒ Odgovor je ne. Prema čl. 7. st. 1. Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) obaveza plaćanja poreza na nasljedstva i darove nastaje u trenutku pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju kao u ovom slučaju, odlukom državnog tijela ili suda te u trenutku primitka dara. To znači da, u ovom slučaju obaveza plaćanja poreza na nasljedstva i darove nastaje u trenutku pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju novčanog potraživanja, a ne u trenutku isplate gotova novca što znači da je nasljednik obveznik plaćanja poreza neovisno o tome što do isplate gotova novca nije došlo niti će doći. Ukoliko nasljednik ne želi platiti porez ima mogućnost odreći se nasljedstva ili ga ustupiti nekoj drugoj osobi u ostavinskom postupku.²²

²¹ A. Galant, *Porezno računovodstvo III.dio*, nastavni materijal iz kolegija Porezno računovodstvo, Fakultet ekonomije i turizma, Dr. Mijo Mirković, 2019., str.14

²² Ibidem, str. 17

3. primjer – Stjecanje rabljenog motornog vozila čija je vrijednost veća od 50.000,00 kn

Djed je darovao unuku automobil star 8 godina i čija je tržišna vrijednost 60.000,00 kn.

Postoji li obaveza plaćanja poreza na nasljedstva i darove?

⇒ Odgovor je ne. U članku 4. st. 1. Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) definirano je da obaveza plaćanja poreza postoji onda kada je pojedinačna tržišna vrijednost pokretnine veća od 50.000,00 kn što znači da po ovom članku daroprimatelj ima obavezu plaćanja poreza na nasljedstva i darove, međutim, kako je ranije obrazloženo, u slučaju prisustva krvnog srodstva, u ovom slučaju unuk i djed, predmetno darovanje oslobođeno je plaćanja poreza na nasljedstva i darove i ne podliježe oporezivanju posebnim porezom.²³

4. primjer - Stjecanje rabljenog motornog vozila čija je vrijednost manja od 50.000,00 kn

Majka je naslijedila od sina automobil čija je tržišna vrijednost 25.000,00 kn. Postoji li obaveza plaćanja poreza na nasljedstva i darove?

⇒ U ovom slučaju, majka nema obavezu plaćanja poreza na nasljedstva i darove pošto je tržišna vrijednost automobila manja od 50.000,00 kn, ali dužna je platiti posebni porez na stjecanje rabljenog motornog vozila s obzirom na to da majka nije u prvom nasljednom redu u odnosu na sina.²⁴

3.1.3. Analiza poreza na nasljedstva i darove

Prema izvještajima o izvršenju Proračuna Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine²⁵ napravljena je tablica radi lakšeg prikaza prihoda kojeg je županija prikupila putem poreza na nasljedstva i darove. U proračunu porez na nasljedstva i darove pronalazimo pod skupinom „Porez na imovinu“ i ovaj porez se u cijelosti odnosi na porez na nasljedstva i darove. Možemo primjetiti kako iz godine u godinu iznos poreza na imovinu, odnosno na nasljedstva i darove raste, odnosno ostvaruje trend rasta te vrhunac ostvaruje u 2019. godini u iznosu od 1.470.256 kn što je 23,3% više u odnosu

²³ Ibidem, str. 19

²⁴ Ibidem., str. 20

²⁵ Istarska županija, proračun, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

na prethodnu godinu gdje je ostvareno 1.192.390 kuna prihoda, dok najveće povećanje ostvaruje u 2017. godini sa povećanim prihodom od poreza na nasljedstva i darove od 58,38% u odnosu na 2016. godine. Još jedna nagla promjena, ovaj put u vidu značajnog smanjenja prihoda od imovine javlja se 2020. godine gdje je uslijed manje naplate poreza na nasljedstva i darove, prihod od imovine ostvaren svega u visini od 646.210 kn što je za 56,05% manje od realizacije u prethodnoj godini. Navedeno je prikazano Tablicom 2 u nastavku.

Tablica 2: Analiza poreza na nasljedstvo i darove Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

OPIS	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na nasljedstva i darove	711,536,93	1,126,906,14	58,38%	1,192,389,64	5,81%	1,470,255,55	23,3%	646,210	-56,05%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Istarske županije, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

3.2. Porez na cestovna motorna vozila

Članak 13. st. 1. Zakona o lokalnim porezima definira porez na cestovna motorna vozila kao „prihod jedinice područne (regionalne) samouprave prema sjedištu ili prebivalištu vlasnika cestovnog motornog vozila“. Radi lakšeg razumijevanja u nastavku su objašnjeni pojedini pojmovi sukladno Zakonu o lokalnim porezima²⁶:

„Cestovno motorno vozila definira se kao svako vozilo koje se pokreće snagom vlastitog motora, a namijenjeno je za kretanje po cesti“.

„Osobni automobil je vrsta cestovnog motornog vozila koje je namijenjeno za prijevoz osoba koje osim sjedala za vozača ima najviše osam sjedala“.

„Motocikl je cestovno motorno vozilo na dva kotača čiji je radni obujam motora veći od 50 cm³ i/ili koji na ravnoj cesti može razviti brzinu veću od 45 km/h“.

²⁶ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 22. kolovoza 2020.)

„Laki četverocikl je cestovno motorno vozilo s četiri kotača čija masa praznog vozila bez baterija, ako se kreće na električni pogon, ne prelazi 350 kg, čiji radni obujam benzinskog motora nije veći od 50 cm³, čija najveća snaga ne prelazi 4kW ako se radi o drugoj vrsti motora i koje na ravnoj cesti ne može razviti brzinu veću od 45 km/h“.

„Četverocikl je cestovno motorno vozilo s četiri kotača (osim lakih četverocikala), čija masa praznog vozila bez baterije, ako se kreće na električni pogon, ne prelazi 400 kg ako je vozilo namijenjeno za prijevoz osoba, odnosno 550 kg ako je vozilo namijenjeno za prijevoz tereta i čija snaga motora nije veća od 15 kW“.

Porez na cestovna motorna vozila plaća se jednom godišnje, odnosno pri registraciji vozila, a porezni obveznici su pravne i fizičke osobe koji su vlasnici osobnih automobila, motocikala i četverocikala. Predmeti oporezivanja ovog poreza jesu osobni automobili, motocikli i četverocikli do 10 godina starosti s time da se godina proizvodnje ne uzima u obzir, a iznos poreza ovisi o snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila kao što je prikazano u nastavku. Pregled oporezivanja osobnih automobila obzirom na snagu motora i starost prikazan je Tablicom 3.

Tablica 3: Oporezivanje osobnih automobila s obzirom na snagu motora i starost

Ako je snaga motora		Plaća se kuna		
preko kW	do kW	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
	55	300	250	200
55	70	400	350	250
70	100	600	500	400
100	130	900	700	600
130		1.500	1.200	1.000

Izvor: samostalna izrada na temeljem Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

Primjer kupovine osobnog automobila²⁷:

- ⇒ Pravna osoba je kupila osobno motorno vozilo starosti jedne godine i čija je snaga motora 140 kW. Gledajući tablicu 3 vidimo kako vozilo ima preko jednu godinu starosti i da je snaga motora iznad 130 kW te prema tim podacima proizlazi da porezna obveza za poreznog obveznika iznosi **1.200,00** kn za 2021. godinu.
- ⇒ Pravna osoba je 15. svibnja 2018. godine kupila osobno vozilo čija je snaga motora 95 kW. Koliko iznosi porezna obveza?

Izračun: $((365-134)/365) \times 500 = 316,44$ kn -> iznos poreza za 2021. godinu

Tablica 4: Oporezivanje motocikla s obzirom na snagu motora i starost

Ako je snaga motora		Plaća se kuna		
preko kW	do kW	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
	20	100	80	50
20	50	200	150	100
50	80	500	400	300
80		1.200	1.000	800

Izvor: samostalna izrada na temeljem Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

Tablicom 4 prikazano je oporezivanje motocikla obzirom na snagu motora i starost.

Primjer kupovine motocikla²⁸:

- ⇒ Fizička osoba kupila je motocikl čija je snaga motora 75 kW i prvi put registriran prije 7 godina. Promatrajući tablicu 4 vidimo da je osoba dužna podmiriti porez u iznosu od 300,00 kn.

Tablicom 5 u nastavku prikazuje se oporezivanje lakih četverocikala i četverocikala s obzirom na snagu motora i starost.

²⁷ samostalna izrada prema primjeru iz nastavnog materijala *Porezno računovodstvo III. dio*, iz kolegija Porezno računovodstvo, Fakultet ekonomije i turizma, Dr. Mijo Mirković, 2019., str. 33

²⁸ vlastiti primjer autorice

Tablica 5: Oporezivanje lakih četverocikala i četverocikala s obzirom na snagu motora i starost

Ako je snaga motora		Plaća se kuna		
preko kW	do kW	do 2 godine starosti	od 2 do 5 godina starosti	od 5 do 10 godina starosti
	4	50	40	30
4	10	80	60	50
10	15	120	100	80
15		140	120	100

Izvor: samostalna izrada na temeljem Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

Porez na cestovna motorna vozila prema Zakonu o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) ne plaća se:

- ⇒ na vozila Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- ⇒ na vozila tijela državne uprave,
- ⇒ na vozila zdravstvenih ustanova, vatrogasnih jedinica, diplomatskih i konzularnih predstavništva i stranog diplomatskog osoblja,
- ⇒ na posebna vozila kojima vlasnici obavljaju registriranu djelatnost za prijevoz umrlih i taksi službu te
- ⇒ na vozila koja su prilagođena za prijevoz osoba s invaliditetom.

Također, ukoliko je tijekom kalendarske godine došlo do promjene vlasnika vozila novi vlasnik ne plaća porez na cestovno motorno vozilo ako je taj porez bio utvrđen prijašnjem vlasniku ili pak, ako je došlo do promjene vlasnika vozila tijekom kalendarske godine koje do tada nije bilo registrirano onda vlasnik tog vozila plaća godišnji porez definiran u članku 11. st. 1 ovog Zakona umanjen za dio godine prije nabave vozila kao u primjeru iskazanom ranije kod Tablice 3. Osobe koje su u cijelosti bile oslobođene plaćanja carine

i poreza na dodanu vrijednost pri nabavi vozila također su oslobođeni plaćanja poreza na cestovna motorna vozila.²⁹

3.2.1. Knjigovodstveno prikazivanje poreza na cestovna motorna vozila

*Primjer*³⁰:

Trgovačko društvo „Adonis“ posjeduje tri službena automobila:

- Prvi automobil: 120 kW, star jednu godinu
- Drugi automobil: 90 kW, star pet godina
- Treći automobil: 60 kW, star tri godine

Prilikom registracije automobila plaćena je obaveza poreza na cestovna motorna vozila.

Gledajući Tablicu 3. možemo ustanoviti kako porezna obveza iznosi za:

- prvi automobil – 900,00 kn
- drugi automobil – 400,00 kn
- treći automobil – 350,00 kn

U poslovnim knjigama navedeno će biti proknjiženo kao³¹:

4681	102
(1) 1650,00	1650,00 (1)

²⁹ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 25. kolovoza 2020.)

³⁰ samostalna izrada prema primjeru iz nastavnog materijala *Porezno računovodstvo III. dio*, iz kolegija Porezno računovodstvo, Fakultet ekonomije i turizma, Dr. Mijo Mirković, 2019., str. 30

³¹ Loc. cit.

3.2.2. Analiza poreza na cestovna motorna vozila

Promatrajući proračun Istarske županije nailazimo na stavku „Porezi na robu i usluge“ koja uključuje porez na cestovna motorna vozila i porez na plovila te njih utvrđuje Istarska županija i uključuje porez na automate za zabave igre kojeg utvrđuje Porezna uprava Ministarstva financija. Promatrajući Tablicu 6 izrađenu na temelju podataka iz godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Istarske županije u razdoblju od 2016. do 2020. godine možemo primjetiti kako su prisutne oscilacije po pitanju ostvarenih prihoda od poreza na cestovna motorna vozila. Iako je primjetan pad u 2018. godini i 2020. godini, možemo reći kako ovaj porez u suštini pokazuje trend rasta. Najveći prihod od poreza na cestovna motorna vozila ostvaren je 2019. godine u vrijednosti od 16.324.051 kuna, a najveće povećanje ostvaruje 2017. godine sa 29,59% više prihoda od poreza na cestovna motorna vozila u odnosu na 2016. godinu. U domeni naplate poreza na cestovna motorna vozila dolazi do promjene. Naime, prema odredbama članka 44. Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) te temeljem rješenja jedinica područne (regionalne) samouprave, naplatu poreza vrše pravne osobe u čijem sastavu posluju stanice za tehnički pregled vozila, pri registraciji, odnosno ovjeri produženja važenja prometne dozvole. Povećana naplata poreza na cestovna motorna vozila u 2017. godini posljedica je gore spomenute izmjene zakonske regulative te se ovaj porez naplaćuje prilikom tehničkog pregleda vozila.

Tablica 6: Analiza poreza na cestovna motorna vozila Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine, izraženo u kn

OPIS	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na CMV	11.360.160,57	14.721.736,35	29,59%	13.723.406,72	-6,78%	16.324.051,10	18,98%	16.221.199	-0,63%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Istarske županije, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

3.3. Porez na plovila

Plovilo definiramo kao „*brod (jahta ili brodica) i čamac unutarnje plovidbe koji služi za razonodu, sportske svrhe ili za rekreaciju*“. Ono predstavlja prihod jedinice područne (regionalne) samouprave na području gdje je plovilo registrirano, a porezni obveznici su pravna ili fizička osoba koja je vlasnik plovila. Predmet oporezivanja je plovilo, a iznos poreza ovisi o vrsti plovila odnosno, o dužini plovila iskazanoj u metrima, ima li kabinu ili je bez kabine te o snazi motora u kW što će biti prikazano putem tablica 7, 8 i 9 u nastavku. Porez na plovila plaća se na godišnje i to u roku od 15 dana od dostave rješenja o utvrđivanju poreza koje donosi nadležno porezno tijelo na području gdje je plovilo registrirano.³²

Tablica 7: Oporezivanje plovila bez kabine

Ako je dužina plovila u metrima		Plaća se kuna		
		Snaga motora (kW)		
Preko	Do	Do 30	Preko 30 do 100	Preko 100
5	7	-	200	400
7	10	100	300	500
10	-	200	450	600

Izvor: samostalna izrada temeljem Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

Tablica 8: Oporezivanje plovila s kabinom na motorni pogon

Ako je dužina plovila u metrima		Plaća se kuna			
		Snaga motora (kW)			
Preko	Do	Do 30	Preko 30 do 100	Preko 100 do 500	Preko 500
5	7	-	200	300	-
7	10	200	400	500	2500
10	12	300	500	1000	3500
12	-	400	1000	3000	5000

Izvor: samostalna izrada na temeljem Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

³² Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 26. kolovoza 2020.)

Tablica 9: Oporezivanje plovila s kabinom i pogonom na jedra

Ako je dužina plovila u metrima		Plaća se kuna			
		Snaga motora (kW)			
Preko	Do	Do 10	Preko 10 do 25	Preko 25 do 50	Preko 50
5	7	-	300	400	500
7	10	200	600	1000	2000
10	12	300	800	2000	3000
12	-	400	1500	3000	4000

Izvor: samostalna izrada na temeljem Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

Prema članku 15. Zakona o lokalnim porezima, porez na plovila ne primjenjuje se na plovila kojima se obavlja registrirana djelatnost i brodice u vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za nužnu organizaciju života i održavanje posjeda na otocima.

Primjer kupovine plovila s kabinom i pogonom na jedra³³:

⇒ Fizička osoba je u Puli kupila plovilo s kabinom i pogonom na jedra dužine 9 metara i snage 60 kW. Iz tablice 9. proizlazi kako je porezni obveznik dužan podmiriti porez na plovilo u iznosu od 2.000,00 kn u roku od 15 dana od dana dostave rješenja na račun Istarske županije.

3.3.1. Analiza poreza na plovila

Porez na plovila kroz godine je statičan, odnosno nema značajnih oscilacija, vidljiv je trend blagog rasta. Malo značajnija promjena ostvaruje se u 2018. godini gdje je prisutan pad prihoda od poreza na plovila od 7,59% u odnosu na prethodnu godinu. Najveći iznos ostvaruje se 2017. godine od 1.324.379,28 kuna. Odsjek za utvrđivanje i naplatu vlastitih poreza izdavao je rješenja prema Zakonu o lokalnim porezima koji je stupio na snagu 01.01.2017. godine te utvrđivani porezi su porez na nasljedstva i darove u 2017. godine i porez na plovila za 2017. godinu. Navedeno pronalazimo u Tablici 10 u nastavku.

³³ vlastiti primjer autorice

Tablica 10: Analiza poreza na plovila Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

OPIS	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na plovila	1.242.681,72	1.324.379,28	6,57%	1.223.886,67	-7,59	1.305.257,75	6,65%	1.317.086	0,91%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Istarske županije, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

3.4. Porez na automate za zabavne igre

Zadnji porez koji spada pod regionalne poreze je porez na automate za zabavne igre. On predstavlja prihod jedinice područne (regionalne) samouprave prema mjestu gdje se automat za zabavne igre stavlja u uporabu. Prema članku 2.st.1.točka 10. i 11. Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17), automati za zabavne igre definirani su kao „*automati koji služe za priređivanje zabavnih igara na računalima, stimulatorima, videoautomatima, fliperima, pikadima, biljarima, stolnom nogometu i drugim sličnim automatima koji se stavljaju u pogon s pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu, pri čemu igrač ne ostvaruje dobitak u novcu, stvarima ili pravima,*“ a zabavni klubovi su definirani kao „*prostori u kojima se priređuju zabavne igre s automatima za zabavu, a čija površina ne može biti manja od 30 m² i u kojima mora biti postavljeno najmanje pet automata za zabavne igre.*“ Svaki automat koji bude zatečen da je u uporabi protivno onome što je definirano ovim Zakonom, a misli se na to da se automat stavlja u pogon pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu i da igrač ne ostvaruje pravo na dobitak u novcu, stvarima ili pravima, oduzeti će se privremeno do okončanja prekršajnog postupka, a troškove oduzimanje automata snosi vlasnik ili korisnik automata.

Na temelju istog Zakona u članku 16. st. 2 automati za zabavne igre grupiraju se u dvije skupine:

- ⇒ automati skupine A: videoigre, simulatori i drugi elektronički automati za zabavu na kojima igrač ne ostvaruje dobitak

⇒ automati skupine B: fliper, biljar, hokej, stolninogomet, pikado i drugi mehanički automati.

Poreznim obveznikom smatra se pravna ili fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima. Predmet oporezivanja su automati za zabavne igre, a iznos poreza je 100,00 kn mjesečno po automatu. Porez na automate za zabavne igre ne primjenjuje se na jednu vrstu zabave, a to je biljar, ukoliko imaju na vidnom mjestu istaknutu markicu Hrvatskog biljarskog saveza. Kako bi porezni obveznik dobio markicu Hrvatskog biljarskog saveza on je dužan nadležnom poreznom tijelu mjesečno podnositi zahtjev za izdavanje evidencijske markice za označavanje automata prije stavljanja automata u uporabu. Tek nakon izvršene uplate poreza na automate za zabavne igre on dobiva evidencijsku markicu od nadležnog poreznog tijela.³⁴ Priređivanje zabavnih igara na automatu, odobrava nadležni područni ured Porezne uprave prema sjedištu poreznog obveznika, izdavanjem evidencijskih markica.

Prema Pravilniku o priređivanju zabavnih igara (NN 1/17) koji detaljnije uređuje primjenu Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16) u dijelu koji se odnosi na automate za zabavne igre definirana je dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za dobivanje evidencijske markice³⁵:

- ⇒ dokaz o odobrenju za obavljanje djelatnosti priređivanja zabavne igre
- ⇒ podatke o broju i vrsti aparata za zabavne igre koje stavlja u uporabu
- ⇒ podatke o mjestu postavljanja svakog pojedinačnog aparata za zabavne igre
- ⇒ dokaz o vlasništvu ili pravu korištenja automata za zabavne igre
- ⇒ certifikacija tehničke ispravnosti prema propisu kojim se uređuju pitanja normizacije
- ⇒ dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu sklopljen s vlasnikom ili korisnikom prostora u koji postavlja aparat za zabavne igre

³⁴ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 27. kolovoza 2020.)

³⁵ Ministarstvo financija, *Pravilnik o priređivanju zabavnih igara*, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_01_1_8.html (pristupljeno: 27. kolovoza 2020.)

- ⇒ uvjerenje o tehničkoj ispravnosti koje je izdala ovlaštena atestna kuća
- ⇒ potvrda o izvršenoj uplati poreza na aparate za zabavne igre.
- ⇒ naziv uvoznika i proizvođača automata za zabavne igre
- ⇒ deklaracija proizvođača automata za zabavne igre, s tehničkim opisom i uputama za rukovanje, održavanje i popravak automata za zabavne igre
- ⇒ naziv svake igre koja će se priređivati, s detaljno opisanim pravilima igara

Evidencijska markica koju porezni obveznik dobije za svaki prijavljeni automat vrijedi samo za mjesec u kojem je izvršena prijava i plaćen porez na automate, što znači da je dužan ju obnavljati za svaki mjesec u kojemu želi nuditi uslugu, s time da za svaki sljedeći mjesec porezni obveznik dužan je uz zahtjev dostaviti samo dokaz o izvršenoj uplati poreza na automate za zabavne igre. Ukoliko dođe do promjene mjesta uporabe automata za zabavne igre, tada mora dostaviti i dokaze o ispunjavanju uvjeta spomenutih prethodno. Troškove snosi podnositelj zahtjeva i trošak svake izdane markice iznosi 5,00 kn.³⁶

3.4.1. Knjigovodstveni prikaz poreza na automate za zabavne igre

Poduzeće „XY.“ bavi se pružanjem ugostiteljskih usluga na području Grada Pule³⁷.

Za potrebe ugostiteljske djelatnosti koristi terasu samo u sezoni (01.06. – 30.09.). U ugostiteljskom objektu posjeduje dva automat za zabavne igre – billjar s markicom Hrvatskog biljarskog saveza i automat Simulator. Koliko će poreza na automate za zabavne igre platiti u spomenutom razdoblju i koliko iznose ukupni troškovi?

- ⇒ što se tiče biljara koji ima istaknutu markicu Hrvatskog biljarskog saveza tu je oslobođen plaćanja poreza na automate za zabavne igre sukladno čl.18.st.2. Zakona o lokalnim porezima (NN 115/16,101/17), ali će imati troškove stjecanja spomenute markice.

³⁶ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 27. kolovoza 2020.)

³⁷ vlastita izrada autorice na temelju seminarskog zadatka iz kolegija Porezno računovodstvo

- ⇒ za automat Simulator koji će se koristiti u razdoblju od 01.06. – 30.09. obveza plaćanja poreza na automate za zabavne igre će iznositi 400,00 (100,00 x 4 mjeseca)
- ⇒ ukupni troškovi za poreznog obveznika iznositi će 420,00 kn -> 400,00 kn spada na porez na automate za zabavne igre, a 20,00 kn se odnosi na markice koje će koristiti u naredna četiri mjeseca.

Knjigovodstveno izgleda ovako:

4682	2604	1000
(1) 420,00	(2) 420,00 420,00 (1)	420,00 (2)

3.4.2. Analiza poreza na automate za zabavne igre

Porez na automate za zabavne igre porezni obveznici plaćaju prema odobrenju Porezne uprave Ministarstva financija i to prije stavljanja automata za zabavne igre u upotrebu. Za razliku od prethodnih poreza, porez na automate za zabavne igre utvrđuje Porezna uprava Ministarstva financija. Promatrajući Tablicu 11 vidljivo je kako porez pokazuje trend pada kroz cijelo promatrano razdoblje. Najveći pad ostvaren je 2020. godine gdje je porez na automate za zabavne igre iznosio svega 89.200,00 što je čak 52,17% manje u odnosu na prethodnu godinu, a u odnosu na prvu godinu promatranog razdoblja kad je ujedno i najviše poreza ubrano radi se o razlici od čak 67,58%. Uzrok tako velikom padu je pandemija COVID-19 zbog kojih su ugostiteljski objekti bili zatvoreni u razdoblju od ožujka do svibnja te kasnije opet u prosincu.

Tablica 11: Analiza poreza na automate za zabavne igre Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

OPIS	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez automate za zabavne igre	275.100,00	255.700,00	-7,05%	227.600,00	-10,99%	186.500,00	-18,06%	89.200,00	-52,17%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Istarske županije, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

4. GRADSKI / OPĆINSKI POREZI – POREZI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Druga vrsta poreza koja će se obrađivati u ovom diplomskom radu jesu porezi jedinice lokalne samouprave, odnosno gradski / općinski porezi. Gradovi i općine jesu jedinice lokalne samouprave. Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 123/17), općina se definira kao „*jedinica lokalne samouprave koja se osniva za područje gdje je prisutno više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva*“, dok grad predstavlja „*jedinicu lokalne samouprave u kojoj je sjedište županije te svako mjesto koje ima više od 10.000 stanovnika, a predstavlja urbanu, povijesnu, prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu. U sastav grada kao jedinice lokalne samouprave mogu biti uključena i prigradska naselja koja s gradskim naseljem čini gospodarsku i društvenu cjelinu te su s njim povezana dnevnim migracijskim kretanjima i svakodnevnim potrebama stanovništva od lokalnog značaja*“.³⁸

Porezi koji spadaju pod gradske / općinske poreze koje ćemo obraditi u nastavku predstavljaju prihod grada / općine, međutim oni nisu jedini izvor vlastitih sredstava općine i grada. Uz njih, vlastiti izvori sredstava općine i gradova jesu prihodi od vlastite imovine, novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu, upravne i boravišne pristojbe u skladu s posebnim zakonom, komunalne naknade, doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom, naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina te drugi prihodi utvrđeni posebnim zakonom.³⁹

Prema Zakonu o lokalnim porezima (NN 101/17), temeljem članka 20. st. 1., općine ili gradovi mogu uvesti prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina. Porez na promet nekretnina ne pripada ovoj

³⁸ Ministarstvo pravosuđa i uprave, *Sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave*, dostupno na: <https://uprava.gov.hr/sustav-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-12643/12643> (pristupljeno: 2. srpnja 2021.)

³⁹ Ministarstvo pravosuđa i uprave, *Sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave*, dostupno na: <https://mpu.gov.hr/sustav-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-23139/23139> (pristupljeno: 2. srpnja 2021.)

skupini, ali pošto prihod od njihova ubiranja pripada jedinici lokalnoj samoupravi i on će biti tema ovoga rada.

4.1. Porez na potrošnju

Porez na potrošnju predstavlja prihod jedinice lokalne samouprave na području kojem je obavljena prodaja pića. Svaka fizička ili pravna osoba koja pruža usluge ugostiteljstva je porezni obveznik. Porezna osnovica je prodajna cijena pića koje se prodaju u ugostiteljskim objektima, a u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost (u nastavku: PDV), a najviša porezna stopa može iznositi do 3% (Tablica 12) što znači da svaka općina odnosno grad može sama odrediti koju poreznu stopu nametnuti. Porez na potrošnju plaća se na potrošnju alkoholnih pića tipa vinjak, rakija i žestoka pića, na potrošnju prirodnih i specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima, a obračunsko razdoblje na koje se odnosi porez na potrošnju je od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.⁴⁰

Utvrđenu poreznu obvezu na potrošnju porezni obveznik iskazuje na Obrascu PP-MI-Po i podnosi ga do 20. dana u mjesecu za prethodni mjesec i dužan ju je platiti do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Obrazac PP-MI-Po (Slika 1.) podnosi se Općini ili gradu ili nadležnoj Poreznoj upravi ako je općina ili grad prenio poslove utvrđivanja ovog poreza na Poreznu upravu što je bilo objašnjeno na početku rada da je moguće. U tom slučaju, ako je jedinica lokalne samouprave donijela odluku o prenošenju poslova utvrđivanja poreza na Ministarstvo financija ili Poreznu upravu, tada se obrazac podnosi nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu, prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika zbirno za sve poslovne prostore, na način da se na obrascu iskažu podaci za svaki grad/općinu pojedinačno.

⁴⁰ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 5. srpnja 2021.)

Primjer⁴¹:

U caffe baru „Bass“ u Puli cijena jedan decilitra bijelog vina iznosi 10,00 kn. Koliko bi iznosio ukupan račun ako je PDV 25%, a porez na potrošnju 3%?

Cijena pića	10,00kn
Porez na potrošnju 3% (10,00 x 3%)	0,3kn
PDV 25% (10,00x 25%)	2,5kn
Ukupna prodajna cijena	12,80kn

4.1.1. Analiza poreza na potrošnju

U skupinu poreza na robu i usluge spadaju porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića te porez na tvrtku ili naziv tvrtke koji se od 2017. godine ukida donošenjem novim Zakonom o lokalnim porezima (naplata potraživanja iz ranijih godina). Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića sukladno Odluci o gradskim porezima plaća se po stopi od 3% od utvrđene osnovice. Tablica 13 koja prikazuje iznose prikupljene u domeni poreza na potrošnju u nastavku izrađena je na temelju godišnjih izvještaja o izvršenju Proračuna Grada Pule u razdoblju od 2016 godine do 2020. godine. Grad Pula sukladno Odluci o gradskim porezima⁴² primjenjuje poreznu stopu od 3%. Kroz godine (izuzimajući 2020. godinu) vidljivo je kako se radi o relativno stabilnom porezu koji pokazuje blagi trend rasta. Najveći prihod prikupljen na temelju poreza na potrošnju ostvaren je 2018. godini u iznosu od 3.765.165,83 kune, dok je minimalan pad ostvaren 2019. godine od 0,38% u odnosu na 2018. godinu.

Nakon izbijanja krize nastale zbog pandemije COVID 19, Grad Pula je usvojio set mjera za pomoć gospodarstvu i lokalnim poduzetnicima. Oslobođeno je plaćanje komunalne naknade, porez na korištenje javnih površina te zakup poslovnog prostora koji se nalazi u vlasništvu Grada i omogućena je odgoda plaćanja poreza na potrošnju. Uzimajući u

⁴¹ Vlastita izrada autorice

⁴² Grad Pula, Odluka o lokalnim porezima Grada Pula – Pola, dostupno na:

<https://www.pula.hr/hr/uprava/upravni-odjeli-i-sluzbe/upravni-odjel-za-financije-i-opcu-upravu/obavijesti/odluka-o-gradskim-porezima-grada-pule/>

obzir da su ugostiteljski objekti imali zabranu rada u razdoblju od ožujka do svibnja te kasnije opet u prosincu i da je u periodu nakon ukidanja zabrane rada bio smanjen promet u ugostiteljskim objektima bilo je za očekivati da će doći do značajnijeg pada u 2020. godini. U odnosu na prethodnu godinu porez na potrošnju manji je za 1.836.528,38 kuna ili 48,96%.

Tablica 13: Analiza poreza na potrošnju Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na potrošnju	3.505.440,91	3.600.775,61	2,72%	3.765.165,83	4,57%	3.750.822,71	-0,38%	1.914.294,33	-48,96%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Pule, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

4.2. Porez na kuće za odmor

Postoje više definicija kuća za odmor. Prema Zakonu o lokalnim porezima, u čl.2. st.1. točka 12 (NN 101/17) kuća za odmor definira se kao „svaka zgrada koja je dovršena toliko da se može koristiti povremeno ili sezonski, što minimalno podrazumijeva da je na objektu postavljena vanjska stolarija te postojanje sanitarnih čvorova“. „Kuća za odmor nije gospodarstvena zgrada koja služi za smještaj poljoprivrednih strojeva, oruđa i drugog pribora“.⁴³ Najjednostavnije objašnjenje je da se kućom za odmor podrazumijeva svaka zgrada, dio zgrade ili stan koji se koristi povremeno ili sezonski. Porez na kuće za odmor predstavlja prihod jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi kuća za odmor. Porezni obveznik je fizička i pravna osoba koja ima vlasništvo nad kućom za odmor. Kao predmet oporezivanja se uzima četvorni metar korisne površine kuće za odmor. Pošto se za predmet oporezivanja koristi četvorni metar, bitno je naglasiti da se u obzir uzima samo korisni dio površine – ukupna podna površina stana ili druge samostalne prostorije umanjena za širinu zidova koji je prekidaju. Primjerice, u korisnu površinu ne ulazi površina podrumске i tavanske prostorije koje po svojoj opremi nisu

⁴³ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 7. srpnja 2021.)

prikladne za stambene ili poslovne svrhe, stubišta, otvoreni balkoni i terase te kućni vrtovi, mjesta namijenjena za parking najviše do dva motorna vozila po pojedinom stanu ili drugoj samostalnoj prostoriji.⁴⁴

Iznos poreza se kreće od 5,00 kn do 15,00 kn po četvernom metru korisne površine, s time da visinu poreza na kuće za odmor propisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave na temelju mjesta, starosti, stanju infrastrukture te drugim okolnostima koje su bitne za mogućnost korištenja kuće za odmor. Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave svojom odlukom utvrđuje i nadležno porezno tijelo koje će vršiti utvrđivanje i naplatu poreza.

Postoje kuće za odmor koje su oslobođene plaćanja poreza na kuće za odmor. Primjerice, kuće za odmor koje se ne mogu koristiti jer su oštećene zbog ratnih razaranja i prirodnih nepogoda tipa poplava, požar, potres i slično te zbog starosti i istrošenosti. Zatim, kuće u kojima su smješteni prognanici i izbjeglice te odmarališta koja su u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave namijenjena za smještaj djece do 15 godina starosti.⁴⁵

Obveznici poreza na kuće za odmor dužni su nadležnom poreznom tijelu dostaviti podatke o kućama za odmor – mjesto gdje su smješteni, korisnu površinu i podatke poreznog obveznika do 31.ožujka godine za koju se utvrđuje porez i ono se plaća u roku od 15 dana od dostave rješenja o utvrđivanju poreza. U suprotnom, poreznog obveznika se kažnjava s novčanom kaznom od 2.000,00 kn do 25.000,00 kn za prekršaj⁴⁶.

Ako je pravna ili fizička osoba vlasnik apartmana ili soba koje iznajmljuje turistima, onda ti apartmani postaju osnovna sredstva za stjecanje dobiti, te se u smislu istog Zakona ne mogu podvesti pod pojam kuće za odmor.

⁴⁴ Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, pročišćeni tekst zakona, NN 91/96, 68/98, 137/99. 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, dostupno na:

<https://www.zakon.hr/z/241/Zakon-o-vlasni%C5%A1tvu-i-drugim-stvarnim-pravima> (pristupljeno 7. srpnja 2021.)

⁴⁵ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 7. srpnja 2021.)

⁴⁶ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, 2017., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> (pristupljeno: 7. srpnja 2021.)

4.2.1. Analiza poreza na kuće za odmor

U skupini **poreza na imovinu** pripadaju porez na korištenje javnih površina, porez na kuće za odmor te porez na promet nekretnina.

Porez na kuće za odmor vlastiti je prihod Grada i sukladno Odluci o gradskim porezima⁴⁷, visina poreza iznosi 12,00 kuna godišnje po četvornom metru korisne površine. Prema Tablici 14 vidljiv je trend pada poreza na kuće za odmor (iako taj pad je s godinama sve manji) sve do 2020. godine kada iznosi 127.436,83 kune što je za 26,17% više u odnosu na 2019. godinu, ujedno i najveći iznos prikupljen u promatranom razdoblju.

Tablica 14: Analiza poreza na kuće za odmor Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na kuće za odmor	120.805,84	105.123,82	-12,98%	102.899,29	-2,10%	101.006,98	-1,84%	127.436,83	26,17%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Pule, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

4.3. Porez na korištenje javnih površina

Porez na korištenje javnih površina plaćaju pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine, a iznos poreza, način i uvjete plaćanja te rok plaćanja propisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave svojom odlukom. Oni također propisuju i definiraju što se točno smatra javnom površinom. Prihod od poreza na korištenje javnih površina pripada jedinicama lokalne samouprave na čijem se području javna površina koristi.

⁴⁷ Odluka o lokalnim porezima Grada Pula-Pola, 2017., dostupno na: https://www.pula.hr/site_media/media/filer_public/ca/5d/ca5d071f-0672-4bb6-9b2e-d9a330d5b19d/odluka_o_lokalnim_porezima_grad_a_pula_pola.pdf (pristupljeno 25. srpnja 2021.)

Prema članku 15. Odluke o lokalnim porezima Grada Pule⁴⁸, porez na korištenje javnih površina na području Grada Pule plaćaju pravne i fizičke osobe kojima je nadležno tijelo za poslove upravljanja imovinom izdalo Rješenje o porezu na korištenje javne površine kojim se odobrava korištenje javne površine. Rješenjem o porezu na javne površine determiniraju se podaci o korisniku javne površine, koja će biti visina poreza na korištenje javne površine i koji su uvjeti plaćanja i instrumenti osiguranja plaćanja te određuju prava i obveze korisnika javne površine (uvjeti korištenja, tip opreme, podaci o lokaciji, površini i namjeni, podaci o vremenu na koje se izdaje rješenje i slično⁴⁹. Ukoliko porezni obveznik nije u cijelosti podmirio sva dospjela dugovanja prema Gradu Puli, u tom slučaju ne može dobiti odobrenje za korištenje javne površine.

Sukladno Odluci, za Grad Pulu, javne površine koje su predviđene za postavu urbane opreme razvrstavaju se u 4 zone:

- ⇒ Zona visoke frekventnosti unutar I. zone
- ⇒ Zona I.
- ⇒ Zona II.
- ⇒ Zona III. – obuhvaća ulice kao i dijelove grada koji nisu obuhvaćeni zonama I. i II.

Primjer 1: Korištenje javnih površina u svrhu postavljanja kioska ili drugog montažnog objekta

Prema članku 18. Odluka o lokalnim porezima Grada Pula – Pola⁵⁰ utvrđeno je oporezivanje na korištenje javnih površina za postavljanje kioska ili drugih montažnih objekata kako slijedi prikazano Tablicom 15:

⁴⁸ Odluka o lokalnim porezima Grada Pula-Pola, 2017., dostupno na: https://www.pula.hr/site_media/media/filer_public/ca/5d/ca5d071f-0672-4bb6-9b2e-d9a330d5b19d/odluka_o_lokalnim_porezima_grada_pula_pola.pdf (pristupljeno 25. srpnja 2021.)

⁴⁹ loc. cit.

⁵⁰ loc. cit.

Tablica 15: Korištenje javnih površina u svrhu postavljanja kioska ili drugog montažnog objekta

Djelatnost/namjena	mjesečni iznos poreza u kunama po m2			
	Zona visoke frekventnosti unutar I. zone	I. zona – izvan zone visoke frekventnosti	II. zona	III. zona
Trgovinska	3.000,00	2.400,00	1.800,00	1.200,00
Ugostiteljska	3.600,00		3.000,00	2.400,00
Bankarstvo, lutrija	4.800,00			

Izvor: Odluka o gradskim porezima Grada Pula – Pola, NN 60/17

Dosadašnji korisnici javnih površina na kojim su postavljeni kiosci zadržavaju prava utvrđena ranijim odobrenjem, te će se istima temeljem ove odluke izdati Rješenje o porezu na korištenje javnih površina.

Grad može odobriti ustupanje prava i obveze dosadašnjeg korisnika, odnosno obveznika, njegovim pravnim slijednicima, pod uvjetom da nastave obavljati istu djelatnost, te da su podmirena sva dospjela dugovanja koja je prednik imao prema Gradu⁵¹.

Primjer 2: Korištenje javnih površina postavljanjem ugostiteljskih terasa⁵²

Porez na korištenje javnih površina za postavljanje ugostiteljskih terasa prema Odluci o gradskim porezima Grada Pule – Pola utvrđuje se kako slijedi prikazano u Tablici 16:

⁵¹ Odluka o lokalnim porezima Grada Pula-Pola, 2017., dostupno na: https://www.pula.hr/site_media/media/filer_public/ca/5d/ca5d071f-0672-4bb6-9b2e-d9a330d5b19d/odluka_o_lokalnim_porezima_grada_pula_pola.pdf (pristupljeno 25. srpnja 2021.)

⁵² loc.cit.

Tablica 16: Korištenje javnih površina postavljanjem ugostiteljskih terasa

Vrsta ugostiteljske terase s obzirom na razdoblje postavljanja	Mjesečni iznos poreza u kunama po m ²			
	Zona visoke frekventnosti unutar I. zone	I. zona – izvan zone visoke frekventnosti	II. zona	III. zona
Stalna (1.1. – 31.12.)	100,00	80,00	60,00	40,00
Sezonska + dva/četiri mjeseca (1.5. – 31.10.) (1.4. – 30.11.)	110,00	90,00	70,00	50,00
Sezonska (1.6. – 30.9.)	140,00	120,00	100,00	80,00

Izvor: Odluka o gradskim porezima Grad Pula, NN 60/17

Rješenje o porezu na korištenje javne površine za postavljanje ugostiteljske terase može se izdati:

- od 01.06. do 30.09. /sezonsko razdoblje/, za ukupnu površinu terase predviđene Planom,
- od 01.05. do 31.10. /sezonsko razdoblje prošireno za dva mjeseca/, (svibanj i listopad) za ukupnu površinu terase predviđene Planom,
- od 01.04. do 30.11. /sezonsko razdoblje prošireno za 4 mjeseca, uz dodatak trajanja vremena uskršnjih blagdana/, (travanj, svibanj, listopad i studeni) za ukupnu površinu terase predviđene Planom,
- od 1.01. do 31.12. /stalna terasa/ za ukupnu površinu terase, ili manju, i to za najviše 50% od ukupne površine terase predviđene Planom rasporeda ugostiteljskih terasa u izvansezonskom razdoblju (prosinac, siječanj, veljača i ožujak), i s time da se mogućnost umanjenja površine stalne terase za 50% odnosi samo na dio terase koji je od osi najduže stranice terase najudaljeniji od ulaza u ugostiteljski objekt⁵³.

⁵³ Odluka o gradskim porezima Grad Pula, NN 60/17

Primjer 2a⁵⁴

Za potrebe ugostiteljske djelatnosti Caffè bar „Bass“ koristi terasu samo u sezoni, odnosno u razdoblju od 01.06. do 30.09. Objekt se nalazi u Zoni 1 i ukupna površina terase iznosi 20 m². Koliko iznosi porez na korištenje javne površine?

$$\Rightarrow 120 \times 20 = 2.400,00 \text{ kn mjesečno}$$

$$\Rightarrow 2.400,00 \text{ kn} \times 4 \text{ mjeseca} = 9.600,00 \text{ kn}$$

Sukladno tablici iznad vidimo kako porez za korištenje javne površine u Zoni 1 za period od 01.06. do 30.09. iznosi 120kn po metru kvadratnom. S obzirom da se radi o terasi čija površina iznosi 20 m², ukupan porez će iznositi 2.400,00 kn mjesečno, a kako se radi o sezoni od četiri mjeseca, ukupna porezna obveza za poreznog obveznika iznosi 9.600,00 kn.

Primjer 3: Korištenje javnih površina postavljanjem privremenih objekata⁵⁵

Porez na korištenje javnih površina za postavljanje privremenih objekata utvrđuje se kako slijedi prikazano u Tablici 17:

Tablica 17: Korištenje javnih površina postavljanjem privremenih objekata

Privremeni objekt	Vrsta objekta/namjena	Razdoblje / način obračuna
pokretna naprava	Privremene građevina i pokretne naprave za potrebe ugostiteljstva (šatori i slično)	20,00 kn/m ² /dan
	Objekti za prigodnu prodaju i ugostiteljsku djelatnost povodom blagdana	35,00 kn/m ² /dan
	Izlaganje knjiga	10,00 kn/m ² /dan
	Kolica, izložbeni eksponat	60,00 kn/m ² /dan
Uslužna naprava	Naprava (pult) za piće i sladoled, pečenje palačinki i slično	50,00 kn/m ² /dan
	Naprava u promidžbene svrhe i slično	800,00 kn/mjesec
	Specijalno vozilo za ugostiteljstvo i slično	80,00 kn/dan
	Ambulantna prodaja	60,00 kn/dan
Štand	Montažni/prenosivi Voće, povrće, jaja, tekstil i slično	9,00 kn/m ² /dan
	Montažni/prenosivi Cvijeće, svijeće i slično	700,00 kn/mjesec

⁵⁴ vlastita izrada autorice

⁵⁵ loc. cit.

	Montažni/prenosivi suveniri, numizmatika, slike i slično	3.000,00 kn/mjeseć
	Montažni/prenosivi Stolić za tetoviranje	3.000,00 kn/mjeseć
	Montažni/prenosivi Portretiranje i slično	1.500,00 kn/mjeseć

Izvor: Odluka o gradskim porezima Grada Pule, NN 60/17

Primjer 4: Korištenje javnih površina postavljanjem reklamnih predmeta⁵⁶

Porez na korištenje javnih površina za postavljanje reklamnih predmeta utvrđuje se kako slijedi prikazano u Tablici 18:

Tablica 18: Korištenje javnih površina postavljanjem reklamnih predmeta

Reklamni predmet		Iznos poreza u kunama	Razdoblje/način obračuna
Transparent, reklamna zastava		75,00	Dnevno/m2
Reklamni naziv		50,00	Mjesećno/m2
Slobodnostojeći reklamni pano	Pojedinaćni	150,00	Mjesećno
	Skupni	75,00	Mjesećno
	Prijenosni	15,00	Dnevno/m2
Reklamni sadržaji na pročeljima građevina, urbanoj opremi i slično		150,00	Mjesećno/m2
Reklamni pano – jumbo	Do 15 m2	400,00	Mjesećno / po stranici
	> od 15 m2	800,00	
	> os 27 m2	1.200,00	
Reklamni ormarić, reklamna vitrina		180,00	Mjesećno
Reklamni logo		120,00	Mjesećno
Reklamna tenda		75,00	Mjesećno/m2
Reklamni stup – totem		450,00	Mjesećno
Reklamna ograda, reklama na zaštitnoj ogradi gradilišta, reklama na zaštitnom platnu građevinske skele		20,00	Mjesećno/m2

Izvor: Odluka o gradskim porezima Grada Pule, NN 60/17

⁵⁶ loc. cit.

Primjer 5: Ostala korištenja javnih površina⁵⁷

Porez na korištenje javnih površina za ostala korištenja javnih površina utvrđuje se kako slijedi prikazano u Tablici 19:

Tablica 19: Ostala korištenja javnih površina

Organiziranje zabava i manifestacija	Razdoblje/način obračuna
Zabavni park, cirkus, postavljanje montažnih pozornica, bina i slično	1,00 kn/dan/m ²
Prezentacija proizvoda i usluga i slično	75,00kn/dan/m ²
Distribucija letaka i promidžbenih materijala	300,00 kn/dan
Organizacija gradilišta i odlaganje građevinskog materijala	0,25 kn/dan/m ²
Smještaj kontejnera za potrebe gradilišta i slično	10,00 kn/dan
Snimanje filma	1.000,00 kn/dan
Snimanje reklamnog spota	3.000,00 kn/dan
Komercijalno fotografiranje	2.000,00 kn/dan
Političko djelovanje – postavljanje pokretnih naprava	50,00 kn/dan/m ²

Izvor: Odluka o gradskim porezima Grada Pule, NN 60/17

Visine poreza, koje su utvrđene Odlukom o gradskim porezima Grada Pule – Pola za korištenje javnih površina koje se daju na korištenje putem natječaja, smatraju se početnim porezom, a način i postupak provođenja javnog natječaja propisuje se Odlukom o načinu i kriterijima za korištenje javnih površina. Javne površine mogu se dati na korištenje i bez natječaja izdavanjem Rješenja o porezu na korištenje javne površine u sljedećim slučajevima⁵⁸:

- ⇒ Za postavljanje privremenih objekata – osim pokretnih, uslužnih naprava i štandova
- ⇒ za postavljanje reklamnih predmeta

⁵⁷ loc. cit.

⁵⁸ loc. cit.

⇒ u svrhu održavanja manifestacija, javnih priredbi, zabava i drugih prigodnih skupova

⇒ u svrhu organiziranja gradilišta, podizanje građevinskih skela i odlaganja građevinskog materijala

Porez na korištenje javnih površina ne plaća se za one manifestacije i pratećih aktivnosti koje se financiraju iz Proračuna Grada, kao ni za vjerske, humanitarne, kulturne, sportske i ekološke manifestacije koje su od značaja za Grad⁵⁹.

4.3.1. Analiza poreza na korištenje javnih površina

Porez na korištenje javnih površina predstavlja vlastiti prihod Grada te kroz promatrano razdoblje vidljive su fluktuacije što je prikazano Tablicom 20. Najveći iznos ostvaren je 2017. godine od 5.299.642,68 kuna i približno je ostvareno 2019. godine dok u 2020. je ostvaren pad od 36,67% u odnosu na prethodnu godinu, a uzrok tome jesu negativne posljedice na gospodarstvo prouzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 te kako je ranije spomenuto zbog mjera koje je uveo Grad Pula u vidu oslobađanja plaćanja poreza kako bi se pomoglo gospodarstvu i lokalnim poduzetnicima.

Tablica 20: Analiza poreza na korištenje javnih površina Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na korištenje javne površine	4.850.219,81	5.299.642,68	9,27%	5.199.787,11	-1,88%	5.524.511,17	6,25%	3.498.927,83	-36,67%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Pule, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

⁵⁹ loc. cit.

4.4. Porez na promet nekretnina

U početku rada, gdje je obrađivana tema poreza na naslijedstva i darovanje naglašeno je da se u slučaju darovanja ili naslijeđivanja nekretnine primjenjuje porez na promet nekretnina, a ne porez na naslijestva i darove.

Radi lakšeg shvaćanja tematike u nastavku su pojašnjeni pojedini pojmovi sukladno članku 4.st.1. Zakona o porezu na promet nekretnina (NN 115/16, 106/18)⁶⁰:

Promet nekretnina je „*svako stjecanje vlasništva nekretnine u RH*“, a nekretnine su „*zemljišta i građevine*“. Zemljišta su „*poljoprivredna, građevinska i druga zemljišta*“, a građevine se smatraju „*stambene, poslovne i sve druge zgrade te njihovi dijelovi*“. Stjecanjem nekretnina smatra se „*kupoprodaja, zamjena, naslijeđivanje, darovanje, unošenje i izuzimanje nekretnine iz trgovačkog društva, stjecanje dosjelošću, stjecanje nekretnine u postupku likvidacije ili stečaja, stjecanje na temelju odluka suda ili drugog tijela, stjecanje temeljem zakona te ostali načina stjecanja nekretnina od drugih osoba*“. Tržišna vrijednost nekretnina je „*cijena nekretnine koja se postiže i se može postići na tržištu u trenutku nastanka porezne obveze*“. Isprava o stjecanju nekretnine je „*svaka isprava, javnobilježnički akt ili odluka nadležnog tijela kojom dolazi do stjecanja ili promjene vlasništva nekretnine u Republici Hrvatskoj*“.

Porezni obveznik je stjecatelj nekretnine. Međutim, kod poreza na promet nekretnina pristuno je više vrsta poreznih obveznika ovisno o situaciji. Primjerice, pri zamjeni nekretnine, svaki sudionik u zamjeni je obveznik poreza na promet nekretnina i to za vrijednost nekretnine koju stječe. Zatim, ako se stječe idealni dio nekretnine, obveznik je svaki stjecatelj posebno. U slučaju naslijeđivanja, obveznik poreza na promet nekretnina je nasljednik ili zapisovnik – osim ako se nasljednik tijekom ostavinske rasprave odrekne naslijedstva ili ga ustupi drugom sunasljedniku, tada se ne plaća porez po ovome Zakonu na odricanje, odnosno ustupanje naslijedstva. Ako se radi o darovanju ili drugom stjecanju

⁶⁰ Zakon o porezu na promet nekretnina, pročišćeni tekst, NN 115/16, 106/18, 2019., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina> (pristupljeno: 10. srpnja 2021.)

nekretnine bez naknade onda je porezni obveznik daroprimalatelj ili druga osoba koja je stekla nekretninu bez naknade. Nadalje, ako se nekretnina stječe temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, obveznik je tada davatelj uzdržavanja i porez na promet nekretnina se tada umanjuje za 5% za svaku godinu trajanja uzdržavanja od dana sklapanja ugovora, koju je prethodno ovjerio sudac nadležnog suda ili potvrdio javni bilježnik ili je sastavljen u obliku javnobilježničkog akta do smrti uzdržavanog.

Predmet oporezivanja je promet nekretnina, iznimno, ako se radi o stjecanju nekretnine na koju se plaća porez na dodanu vrijednost⁶¹. Porezna stopa iznosi 3%, a poreznu osnovicu čini tržišna vrijednost nekretnina u trenutku nastanka porezne obveze, a nju utvrđuje Ministarstvo financija, Porezna uprava iz isprave o stjecanju koja je obrazložena na početku poglavlja, ako je ukupan iznos naknade koju daje ili isplaćuje stjecatelj približno jednak cijenama koje se postižu ili mogu postići na tržištu. Rok za plaćanje utvrđenog poreza je 15 dana od dostave rješenja o utvrđivanju poreza na promet nekretnina. Ukupnim iznosom naknade smatra se sve ono što stjecatelj plati za dobivanje nekretnine (isplata u novcu, ustupljene druge nekretnine, stvari ili prava, preuzeti dugovi bivšeg vlasnika i slično). Kako je maloprije spomenuto, ukoliko je ukupan iznos naknade koju daje ili isplaćuje stjecatelj približno jednak onima koji se postižu na tržištu, tada Ministarstvo financija, Porezna uprava utvrđuje osnovicu poreza na promet nekretnina kao tržišnu vrijednost iz isprave o stjecanju, ali u slučaju da je iznos naknade koju je Ministarstvo financija, Porezna uprava procijenila iz isprave o stjecanju nekretnine manja od cijena koje se postižu ili mogu postići na tržištu u trenutku nastanka porezne obveze tada je Porezna uprava ovlaštena procjenom utvrditi tržišnu vrijednost nekretnine – tada ju utvrđuje službenik Porezne uprave temeljem komparacije podataka o kretanju tržišnih vrijednosti sličnih nekretnina s približno istog područja u približno isto vrijeme. Ukoliko se radi o situaciji gdje se nekretnina stječe kroz postupak javnog natječaja, javne dražbe ili stečajnim postupkom, te ako je jedan od sudionika postupka pravna osoba u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske, sama Republika Hrvatska, ili pak jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela državne vlasti, ustanove čiji je osnivač

⁶¹ Zakon o porezu na promet nekretnina, pročišćeni tekst, NN 115/16, 106,18, 2019., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina> (pristupljeno: 10. srpnja 2021.)

Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, tada se ukupnim iznosom naknade smatra sve ono što stjecatelj da ili plati za stjecanje nekretnine⁶².

Prihod prikupljen od poreza na promet nekretnina pripada jedinici lokalne samouprave na području gdje se nalazi nekretnina koja je predmet oporezivanja.

Nakon pojašnjenja tko je porezni obveznik poreza na promet nekretnina i definiranja porezne osnovice, potrebno je i ustanoviti kada nastaje porezna obveza.

Prema članku 16. i 17. Zakona o porezu na promet nekretnine (NN 115/16, 106/18) stoji da porezna obveza nastaje u trenutku sklapanja ugovora ili drugog pravnog posla kojim se stječe nekretnine. Ako se nekretnina stječe temeljem odluke suda ili drugog tijela, tada porezna obveza nastaje u trenutku pravomoćnosti te odluke. Isto tako, ako se odlukom suda utvrđuje pravo vlasništva na nekretnini dosjelošću, porezna obveza isto nastaje u trenutku pravomoćnosti te odluke. Nadalje, ako se vlasništvo nad nekretninom stječe temeljem zakona, porezna obveza nastaje u trenutku pravomoćnosti odluke suda o odobrenju upisa. Ukoliko se radi o situaciji u kojoj je stjecatelj nekretnine strana fizička ili pravna osoba, tada je toj osobi potrebna suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa i porezna obveza nastaje u trenutku dobivanja te suglasnosti. Ranije je spomenuto kako postoji mogućnost stjecanja nekretnine temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju i ugovora o doživotnom uzdržavanju – porezna obveza nastaje u trenutku sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, odnosno u trenutku smrti primatelja održavanja.

Postoje tri vrste poreznog oslobođenja:

1. Porez na promet nekretnina ne plaćaju

- ⇒ Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela državne vlasti, ustanove čiji je jedini osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zaklade i fundacije, sve pravne osobe čiji je

⁶² Zakon o porezu na promet nekretnina, pročišćeni tekst, NN 115/16, 106/18, 2019., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina> (pristupljeno: 10. srpnja 2021.)

- jedini osnivač Republika Hrvatska, Crveni križ i neprofitne pravne osobe registrirane za pružanje humanitarne pomoći sukladno posebnom propisu
- ⇒ diplomatska ili konzularna predstavništva strane države pod uvjetom uzajamnosti i međunarodne organizacije za koje je međunarodnim ugovorom dogovoreno oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretnina
 - ⇒ osobe koje stječu nekretnine u postupku vraćanja oduzete imovine i komasacije nekretnina
 - ⇒ prognanici i izbjeglice koji stječu nekretnine zamjenom svojih nekretnina u inozemstvu
 - ⇒ građani koji kupuju stambenu zgradu ili stan (uključujući i zemljište) na kojem su imali stanarsko pravo ili uz suglasnost nositelja stanarskog prava prema propisima kojima se uređuje prodaja stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Isto vrijedi i za zaštićene najmoprimce koji kupuju stambenu zgradu ili stan u kojem stanuju na temelju ugovora o najmu
 - ⇒ osobe koje stječu nekretnine u skladu s propisima kojima se uređuje pretvorba društvenog vlasništva u druge oblike vlasništva
 - ⇒ bračni drug, potomci i preci koji čine uspravnu liniju te posvojenici i posvojitelji koji su u tom odnosu s primateljem uzdržavanja te od njega stječu nekretnine na temelju ugovora o doživotnom uzdržavanju ili na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
 - ⇒ osobe koje razvrgnućem suvlasništva ili diobom zajedničkog vlasništva stječu posebne dijelove te ili tih nekretnina, neovisno o omjerima prije i nakon razvrgnuća suvlasništva ili diobe zajedničkog vlasništva.

2. Porezna oslobođenje pri nasljeđivanju, darovanju i drugom stjecanju bez naknade

- ⇒ bračni drug, potomci i preci koji čine uspravnu liniju te posvojenici i posvojitelji koji su u tom odnosu s umrlim ili darovateljem
- ⇒ pravne i fizičke osobe kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave daruje, odnosno daje nekretnine bez naknade radi odštete ili iz drugih razloga u svezi s Domovinskim ratom
- ⇒ bivši bračni drugovi kada uređuju svoje imovinske odnose.

3. Porezno oslobođenje pri unosu nekretnine u trgovačko društvo

- ⇒ Kada se nekretnine unose u kapital trgovačkog društva, ne plaća se porez na promet nekretnina.
- ⇒ Porez na promet nekretnina ne plaća se kada se nekretnine stječu u postupku spajanja i pripajanja u smislu zakona kojim se uređuju trgovačka društva te u postupku podjela trgovačkog društva u više trgovačkih društava.
- ⇒ Ako tijekom poreznog nadzora Porezna uprava utvrdi prividnost pravnog posla po osnovi kojeg je stečena nekretnina, sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka, utvrđuje se pripadajući porez na promet nekretnina⁶³.

Primjer

Vlasnik nekretnine želi prenijet nekretninu s obrta na fizičku osobu vlasnika obrta. Dolazi li do porezne obveze?

- ⇒ Predmet oporezivanja je promet nekretnina, kako je ranije obrazloženo. Međutim, u ovoj situaciji nije došlo do prometa nekretnina, samim time nema ni porezne obveze – obrt nije pravna ni fizička osoba, već označava samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti te kao takav ne može biti sudionik obveznog odnosa niti nositelj prava i obveze iz takvog odnosa.⁶⁴

4.4.1. Analiza poreza na promet nekretnina

Skupini „Porez na imovinu“ pripada i porez na promet nekretnina. On je specifičan jer nije definiran Zakonom o lokalnim porezima kao ostali spomenuti porezi već Zakonom o porezu na promet nekretnina (NN115/16, 106/18), ali prihod ubran temeljem ovog poreza pripada Gradu, odnosno jedinici lokalne samouprave na području gdje se nekretnina nalazi. Ono svoj vrhunac ostvaruje u 2017. godini gdje je realizirano 18.454.023,89 kuna, a najveće povećanje ostvareno je također 2017. godine sa 41,71% više ostvarenog poreza na promet nekretnina u odnosu na 2016. godinu. Navedeno pronalazimo u Tablici

⁶³ Zakon o porezu na promet nekretnina, pročišćeni tekst, NN 115/16, 106/18, 2019., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina> (pristupljeno: 9. srpnja 2021.)

⁶⁴ A. Galant, *Porezno računovodstvo III. dio*, nastavni materijal iz kolegija Porezno računovodstvo, Fakultet ekonomije i turizma, Dr. Mijo Mirković, 2019., str. 88

21. Gradu pripada 100% uplaćenog poreza, uz izuzetak 2016. godine gdje je Gradu pripalo 80% uplaćenog poreza na promet nekretnina i taj porez obračunava i naplaćuje Porezna uprava.

Tablica 21: Analiza poreza na promet nekretnina Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Porez na promet nekretnina	13.022.139,19	18.454.023,89	41,71%	15.482.533,48	-16,10%	15.274.423,81	-1,34%	17.747.362,46	16,19%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Pule, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

4.5. Prirez porezu na dohodak

Kako samo ime kaže prirez je jedna vrsta poreza koji se veže za porez na dohodak. Porez na dohodak je porez koji pripada državi, odnosno prihod prikupljen oporezivanjem dohotka pojedinca koji pripada državnom proračunu. Ono nije tema ovog rada, ali pošto je povezan sa prirezom ukratko ćemo ga pojasniti. Naime, ovisno o visini i izvoru dohotka pojedinca, porez na dohodak, sukladno članku 19. Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20) može iznositi 20% i 30%, a na iznos poreza obračunava se prirez ukoliko je propisan za grad ili općinu. Obveznici poreza na dohodak su fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada – plaće i mirovine, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala ili drugi dohodak.⁶⁵ Prema Zakonu o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17), obveznicima poreza na dohodak sa svog područja predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može svojom odlukom propisati plaćanje prireza porezu na dohodak i to:

1. općina po stopi do 10%

⁶⁵ <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

2. grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi do 12%
3. grad s više od 30.000 stanovnika po stopi do 15%
4. Grad Zagreb po stopi do 18%.

Znači, prirez porezu na dohodak plaća se po stopi koju utvrdi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave (grad ili općina) svojom odlukom i ono pripada jedinici lokalne samouprave, odnosno gradu u kojem porezni obveznik ima prijavljeno prebivalište ili gradu u kojem boravi više od pola godine. Poslove u vezi utvrđivanja i naplate prireza, kao i kod poreza na automate za zabavne igre, obavlja Ministarstvo Financija, Porezna uprava.

Kako je spomenuto, visinu stope prireza porezu na dohodak određuju jedinice lokalne samouprave za svoje područje, tako je i Grad Pula propisala da će stopa prireza porezu na dohodak iznositi 12% sukladno Odluci o prirezu porezu na dohodak Grada Pula-Pola i ova stopa je u primjeni od 2015. godine. Do tada, Grad Pula je imao jednu od najnižih stopa prireza u odnosu na druge velike gradove u Republici Hrvatskoj – stopa je iznosila 7,5%. Ta stopa je uvedena još u siječnu 1994. godine i nije se mijenjala sve do 2015. godine. Jedan od razloga zbog kojeg se Grad Pula nakon toliko godina odlučio na povećanje stope prireza jest kako bi djelomice kompenzirao pad poreznih prihoda do kojeg dolazi zbog izmjene u porezu na dohodak gdje se povećava osobni odbitak sa 2.200,00 kuna na 2.600,00 kuna i mijenjaju se porezni razredi za primjenu stopa poreza na dohodak.⁶⁶ Uvođenje prireza, a i kasnije povećanje njegove stope zasigurno predstavlja dodatno opterećenje za ove obveznike u odnosu na obveznike koji plaćaju porez na dobit, ali za proračun oni su najvažniji izvor prihoda što će biti vidljivo u analizi. Bitno je podsjetiti kako gradovi i općine mogu odabrati koju će stopu koristiti sve dok je u okviru koji je određen Zakonom. Primjerice, gradovi poput Bjelovara, Motovuna, Opatija, Sinj i tako dalje koriste stopu od 0%. Zatim, Općina Fažana i Općina Kanfanar su uveli stopu od 3%, a prema okvirima koji su zadani Zakonom mogli su usvojiti stopu od 10%

⁶⁶ Odluka o prirezu porezu na dohodak Grada Pula-Pola, 2014., dostupno na: https://www.pula.hr/site_media/media/typo3/fileadmin/sadrzaji/dokumenti/2013-2017_GV/0.12_GV/09_Prijedlog_Odluke_o_prirezu_porezu_na_dohodak_Grada_Pula-Pola.pdf (pristupljeno: 25. kolovoza 2021.)

koja je maksimalna stopa, dok su gradovi poput Rijeke i Splita usvojili stopu od 15% koja je maksimalna stopa koju su mogli usvojiti sukladno okvirima određenim Zakonom.⁶⁷ Na temelju navedenog možemo zaključiti kako se ovaj porez ne koristi u dovoljnoj mjeri.

4.5.1. Analiza prireza porezu na dohodak

Porez na dohodak predstavlja zajednički porez koji se dijeli između države, županije i grada. Obveznici poreza na dohodak su fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostanog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala ili drugi dohodak i uz njih se veže prirez ukoliko je propisan od strane jedinice lokalne samouprave. Gradu Puli pripada 60% poreza na dohodak, a propisana stopa prireza porezu na dohodak sukladno Odluci o lokalnim porezima iznosi 12%. Porez na dohodak nije dio ove teme i kao takav neće biti prikazan u tablici i grafikonu te kasnije u analizi, ali pošto je povezan s prirezom samo ćemo spomenuti prosječan iznos koji Grad Pula ostvaruje tokom promatranog razdoblja te povećanja i smanjenja koja će prirez ostvarivati tokom godina pripisuje se povećanju ili smanjenju ubranog prihoda od poreza na dohodak, s obzirom na to da se postotak prireza nije mijenjao tokom promatranog razdoblja. Analiza je napravljena temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine⁶⁸ i prikazana je u Tablici 22.

Grad Pula u promatranom razdoblju ostvaruje u prosjeku 129,211,981.77 kuna prihoda od poreza na dohodak, od toga na prirez spada u prosjeku 21,005,870.36 kuna. Kroz promatrano razdoblje prirez porezu na dohodak oscilira. Najmanje prihoda prikupljeno je 2017. godine, dok je najviše prihoda prikupljeno u 2019. godini u iznosu od 22.430.912,87 kuna, a već naredne godine pada za 12,76% odnosno na 19.568.233,62 kuna što je približno iznosu iz 2017. godine. Ovakav pad možemo pripisati krizi COVID 19 zbog koje su neki poslodavci bili prisiljeni smanjiti plaće, dati otkaze radnicima ili pak zatvoriti firme pa samim time pojedinci ne primaju više dohodak pa nema ni poreza ni prireza na dohodak.

⁶⁷ Podaci se mogu pronaći na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/Popisi/Stope.aspx

⁶⁸ <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

Tablica 22: Analiza poreza i prireza na dohodak Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

	2016.	2017.	% promjene	2018.	% promjene	2019.	% promjene	2020.	% promjene
Prizez porezu na dohodak	21.258.267,20	19.518.866,47	-8,18%	22.253.071,62	14,01%	22.430.912,87	0,80%	19.568.233,62	-12,76%

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Pule, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

5. ANALIZA ŽUPANIJSKIH POREZA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Ovim poglavljem cilj je sumirati sve poreze na jednom mjestu jer svaki od njih je bio obrazložen u njihovim poglavljima. Ovdje ćemo ukratko analizirati svaki porez pojedinačno, odnosno istaknuti bitne stavke te se osvrnuti na samu analizu županijskih poreza kojeg je Istarska Županija ostvarila u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine, a koji se sastoji od poreza na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila (CMS), porez na plovila te na porez na automate za zabavne igre. Za potrebe izrade analize korišteni su podaci dostupni u dokumentu „*Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Istarske županije*“.⁶⁹ U proračunu Istarske županije stavku „*Porez na nasljedstva i darove*“ nalazimo pod skupinom „*Porez na imovinu*“ i ono se u cijelosti odnosi na porez na nasljedstva i darove. Porez na nasljedstva i darove kroz promatrano razdoblje ostvaruje trend rasta, a svoj vrhunac ostvaruje 2019. godine sa prikupljenih 1.192.390,64 kuna poreza, dok u 2020. godini je ostvareno svega 646.210 kuna poreza na imovinu što je 56,05% manje u odnosu na prethodnu, uspješnu 2019. godinu kao rezultat manje naplate poreza na nasljedstvo i darove. Nadalje, u proračunu imamo i drugu važnu skupinu pod nazivom „*Porezi na robu i usluge*“ i ono uključuje porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila i porez na automate za zabavne igre. Jedina razlika među ova tri poreza je ta što porez na cestovna motorna vozila i porez na plovila utvrđuje Istarska županija, a porez na automate za zabavne igre utvrđuje Porezna uprava Ministarstva financija. Najveći prihod od poreza na cestovna motorna vozila ostvaruje se u 2019. godini u iznosu od 16.324.051,10 kuna, a posljedica povećanja pripisuje se izmjeni koja je nastupila u Zakonu o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17). Naime, prema odredbama članka 44. tog Zakona te temeljem rješenja jedinice područne (regionalne) samouprave, naplatu poreza sada vrše pravne osobe u čijem sastavu posluju stanice za tehnički pregled vozila pri registraciji vozila, odnosno ovjeri produženja važenja prometne dozvole. Kroz promatrano razdoblje vidimo kako porez na cestovna motorna vozila fluktuiraju, ali svakako je prisutan trend rasta. U odnosu na ostale poreze i njihove vrijednosti možemo vidjeti kako porez na cestovna motorna vozila donosi daleko najviše prihoda. Njihov točan udio

⁶⁹ Istarska županija, *Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Istarske županije*, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

u ukupnim županijskim porezima biti će kasnije prikazan na grafikonu, ali zasigurno predstavlja najbitniju stavku u županijskim porezima. Što se tiče poreza na plovila, ono je kroz promatrano razdoblje poprilično statično i nema značajnijih promjena, ali možemo istaknuti kako je prisutan trend rasta. Zadnji porez koji pripada skupini županijskih poreza jest „Porez na automate za zabavne igre“ i kako je ranije spomenuto, jedina razlika se očituje u tome što ovaj porez utvrđuje Porezna uprava Ministarstva financija, a ne Istarska županija kao kod prethodnih poreza. Porez na automate za zabavne igre porezni obveznici plaćaju prema odobrenju Porezne uprave Ministarstva financija i to prije nego što se automat stavi u upotrebu. Od svih spomenutih poreza jedino ovaj porez ima trend pada. Istaknula bih samo 2020. godinu gdje je ostvareno svega 89.200,00 kuna poreza što je čak 52% manje u odnosu na prethodnu godinu, a uzrok tome je pandemija COVID-19 zbog koje ugostiteljski objekti nisu radili u periodu od ožujka do svibnja i kasnije opet u prosincu tako da je i bilo za očekivati da će se ostvariti ovakav negativan rezultat. Navedeno je prikazano u nastavku Tablicom 23 i Grafikonom 1.

Tablica 23: Analiza prihoda od županijskih poreza u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine u Istarskoj županiji

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Porez na nasljedstva i darove	711,536,93	1,126,906,14	1,192,389,64	1,470,255,55	646,210
Porez na CMV	11.360.160,57	14,721,736,35	13,723,406,72	16,324,051,10	16,221,199
Porez na plovila	1.242.681,72	1.324.379,28	1.223.886,67	1.305.257,75	1.317.086
Porez na automate za zabavne igre	275.100,00	255.700,00	227.600,00	186.500,00	89.200,00
UKUPNO:	13,589,479.22	17,428,721.77	16,367,283.03	19,286,064.4	18,273,695

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Istarske županije, dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/hr/dokumenti/proracun/>

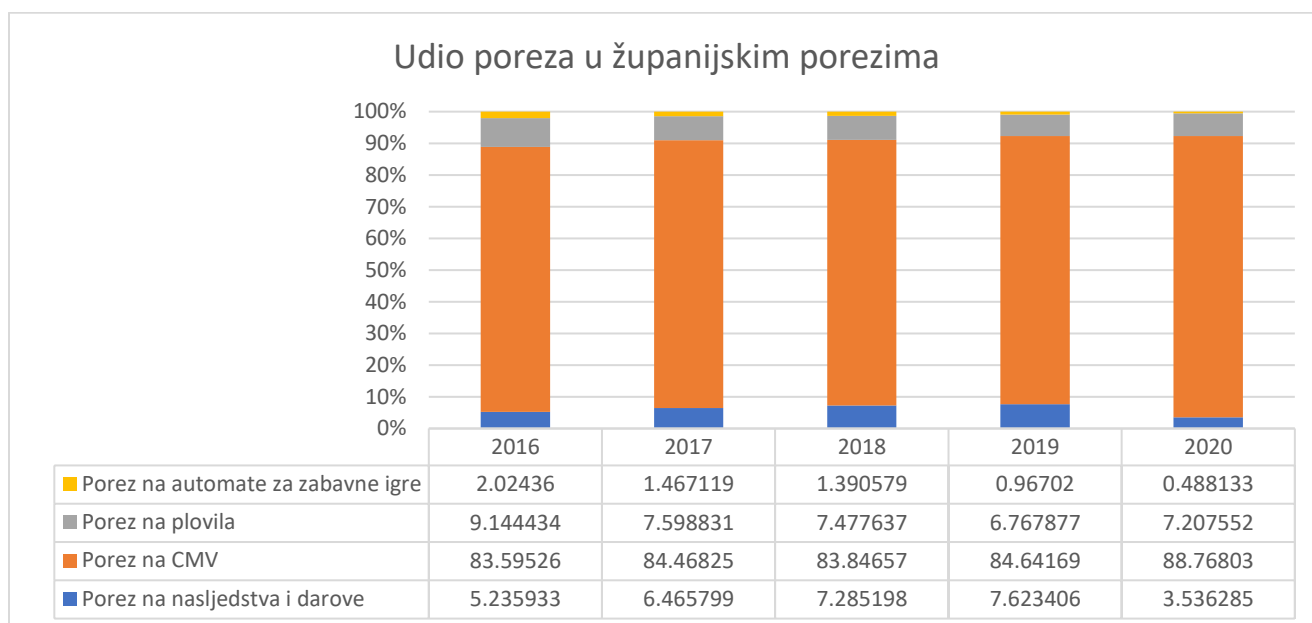
Grafikon 1: Prihodi od županijskih poreza u razdoblju od 2016. do 2020. godine (u kn) u Istarskoj županiji

Izvor: samostalna izrada autorice

Kada zbrojimo sve poreze, stanje je sljedeće: Istarska županije najviše prihoda od županijskih poreza ostvaruje u 2019. godini u iznosu od 19.286.064,40 kuna, dok je najmanje ostvarila 2016. godine u iznosu od 13.589.479,22 kune. Prisutne su oscilacije kroz promatrano razdoblje, ali svakako se pokazuje pozitivan trend rasta. Stavka koja najviše pridonosi županijskim porezima je bez sumnje porez na cestovna motorna vozila sa udjelom u prosjeku od 85%. Nadalje, udio poreza na plovila na početku promatranog razdoblja iznosi 9,14% i u narednim godinama dok se njegov udio smanjuje, udio poreza na nasljedstva i darove se povećava s 5,24% u 2016. godini na 7,62% u 2019. godini da bi se u 2020. godini njegov udio smanjio na svega 3,54%, a udio poreza na plovila blago povećao. Najmanji udio, jedva primjetan ima porez na automate za zabavne igre sa 0,49% u 2020. godini. Ranije je spomenuto kako je posljedica tako niskih brojeva kod ovog poreza epidemija te da su zbog toga ugostiteljski objekti imali zabranu rada, ali kada promatramo 2016. godinu i tada je imao veoma nizak udio u županijskim porezima. Sudjelovao je s 2,02% s time da u narednim godinama samo pada. Grafikonom 2 prikazuje se udio pojedinih poreza u ukupnim županijskim porezima u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine.

Grafikon 2: Udio pojedinih poreza u županijskim porezima u razdoblju od 2016. do 2020. godine u %

Izvor: samostalna izrada autorice

6. ANALIZA GRADSKIH/OPĆINSKIH POREZA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Ovim poglavljem cilj je sumirati sve poreze na jednom mjestu jer svaki od njih je bio obrazložen u njihovim poglavljima. Ovdje ćemo ukratko analizirati svaki porez pojedinačno, odnosno istaknuti bitne stavke te se osvrnuti na samu analizu gradskih/općinskih poreza kojeg je Grad Pula ostvario u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine, a koji se sastoji od poreza potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina, porez na promet nekretnina te prirez porezu na dohodak. Za potrebe izrade analize korišteni su podaci dostupni u dokumentu „*Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule*“.⁷⁰ U proračunu Grada Pule skupini „*porez na robu i usluge*“ pripadaju porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića te porez na tvrtku ili naziv tvrtke koji se donošenjem novog Zakona o lokalnim porezima ukida, ali i dalje se prikazuje u proračunu radi naplate potraživanja iz ranijih razdoblja, ali u ovom radu neće se razmatrati. Porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića sukladno Odluci o gradskim porezima plaća se po stopi od 3% od utvrđene osnovice. Kroz promatrano razdoblje porez na potrošnju pokazuje trend rasta sve do 2020. godine gdje je ostvaren veliki pad od čak 1.836.528,38 kuna ili 48,96% u odnosu na prethodnu godinu. Ranije je spomenuto kako je Grad Pula, uslijed pandemije COVID 19 usvojio set mjera za pomoć gospodarstvu i lokalnim poduzetnicima na način da je omogućena odgoda plaćanja poreza na potrošnju. Isto tako, u razdoblju od ožujka do svibnja, te kasnije i u prosincu ugostiteljski objekti su imali zabranu rada što je također utjecalo na ove brojke. Druga skupina na koju nailazimo je „*porez na imovinu*“ i ono uključuje porez na korištenje javnih površina, porez na kuće za odmor te porez na promet nekretnina. Porez na kuće za odmor predstavlja vlastiti prihod Grada i sukladno Odluci o gradskim porezima, visina poreza iznosi 12,00 kuna godišnje po četvornom metru korisne površine. Najviše ovog poreza prikupljeno je 2020. godine u iznosu od 127.436,83 kune što je za 26,17% više u odnosu na 2019. godinu, a do te godine iznos ubranog poreza se smanjivao. Porez na korištenje javnih površina također predstavlja vlastiti prihod Grada i ono kroz promatrano razdoblje fluktuirala. Veliko smanjenje ostvaruje se u 2020. godini za 2.025.583,34 kune ili

⁷⁰ Grad Pula, *Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule*, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

36,67% u odnosu na prethodnu godinu, a takav rezultat pripisuje se pandemiji COVID 19 zbog koje je Grad Pula uveo set mjera kojima pomaže lokalnim poduzetnicima u vidu ne plaćanja poreza na korištenje javnih površina. Zadnji porez koji pripada skupini poreza na imovinu je porez na promet nekretnina. Spomenuto je kako se ovaj porez definira Zakonom o porezu na promet nekretnina, a ne Zakonom o lokalnim porezima kao i ostali spomenuti porezi, ali njegov prihod pripada jedinici lokalne samouprave, odnosno Gradu gdje se nekretnina nalazi. Prikupljen prihod od poreza na promet nekretnina u cijelosti pripada Gradu Puli, uz izuzetak 2016. godine kada mu pripada 80% uplaćenog poreza na promet nekretnina. Ovaj porez obračunava i naplaćuje Porezna uprava. Najviši iznos prikupljen je 2017. godine kada prihod od poreza na promet nekretnina iznosi 18.454.023,89 kuna. Vidimo kako i ovaj porez fluktuirao kroz promatrano razdoblje. U naredne dvije godine pada, ali u 2020. godini raste te iznosi 17.747.362,46 kuna. Kako je već ranije spomenuto, porez na dohodak nije dio ove teme i kao takav neće biti prikazan u tablici i grafikonu niti u ovoj analizi, ali pošto je povezan s prirezom samo ćemo spomenuti prosječan iznos koji Grad Pula ostvaruje tokom promatranog razdoblja, a promjene koje će prirez ostvarivati tokom godina pripisuje se povećanju ili smanjenju ubranog prihoda od poreza na dohodak, s obzirom na to da se postotak prireza nije mijenjao tokom promatranog razdoblja. Grad Pula u promatranom razdoblju ostvaruje u prosjeku 129,211,981.77 kuna prihoda od poreza na dohodak, od toga na prirez spada u prosjeku 21,005,870.36 kuna. Kroz promatrano razdoblje prirez porezu na dohodak oscilira. Najmanje prihoda prikupljeno je 2017. godine, dok je najviše prihoda prikupljeno u 2019. godini u iznosu od 22.430.912,87 kuna, a već naredne godine pada za 12,76% odnosno na 19.568.233,62 kuna što je približno iznosu iz 2017. godine. Ovakav pad možemo pripisati krizi COVID 19 zbog koje su neki poslodavci bili prisiljeni smanjiti plaće, dati otkaze radnicima ili pak zatvoriti firme pa samim time pojedinci ne primaju više dohodak pa nema ni poreza ni prireza na dohodak. Navedeno je prikazano Tablicom 24 i Grafikonom 3.

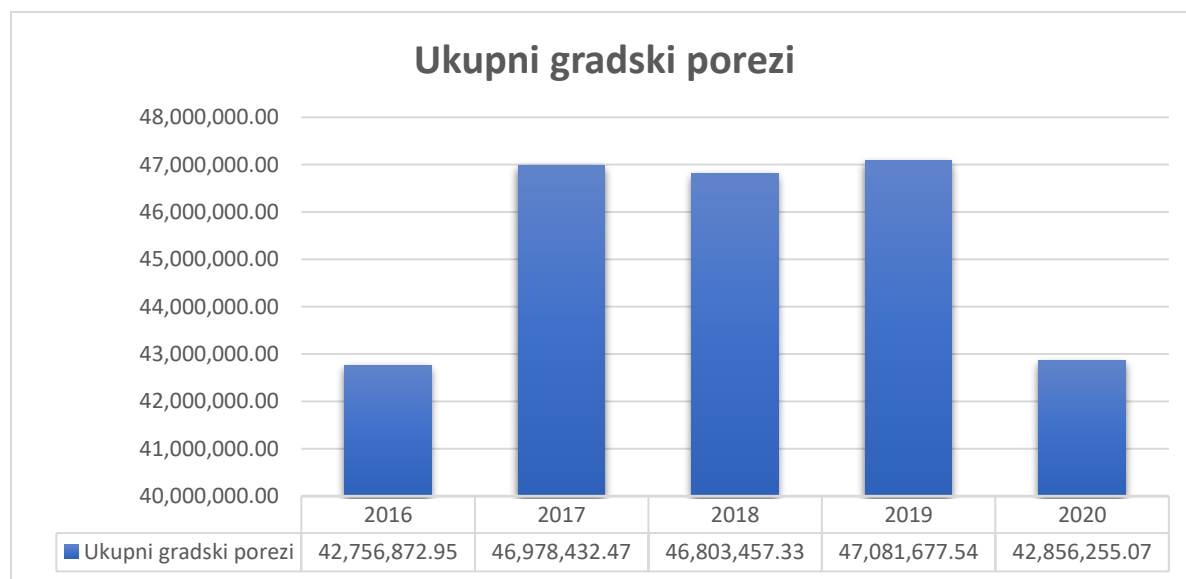
Tablica 24: Prihodi od gradskih poreza u razdoblju od 2016. do 2020. godine Grada Pule

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Porez na potrošnju	3.505.440,91	3.600.775,61	3.765.165,83	3.750.822,71	1.914.294,33
Porez na kuće za odmor	120.805,84	105.123,82	102.899,29	101.006,98	127.436,83
Porez na korištenje javnih površina	4.850.219,81	5.299.642,68	5.199.787,11	5.524.511,17	3.498.927,83
Porez na promet nekretnina	13.022.139,19	18.454.023,89	15.482.533,48	15.274.423,81	17.747.362,46
Priraz porezu na dohodak	21.258.267,20	19.518.866,47	22.253.071,62	22.430.912,87	19.568.233,62
UKUPNO:	42,756,872.95	46,978,432.47	46,803,457.33	47,081,677.54	42,856,255.07

Izvor: samostalna izrada temeljem podataka iz Godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Pule, dostupno na: <https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/>

Promatrajući Grafikon 3 vidimo kako kroz promatrano razdoblje Grad Pula sveukupno ostvaruje u prosjeku 45,3 milijuna kuna prihoda od gradskih poreza. Najmanje poreznih prihoda prikupljeno je 2016. godine u iznosu od 42.756.872,95 kuna, dok je najviše poreznih prihoda ostvareno 2019. godine u iznosu od 47.081.677,54 kuna, s time da u narednoj godini iznos prikupljenog poreznog prihoda opada za 9% te 2020. godine iznosi 42.856.255,07 kuna što je približno iznosu iz 2016. godine. U suštini, gradski prihodi imaju trend rasta, ako izuzmemo 2020. godinu za koju smatram da takvom pad možemo pripisati krizu nastaloj povodom pandemije COVID 19 zbog koje su pojedini porezi ostvarili manji prihod nego što bi inače u normalnim uvjetima.

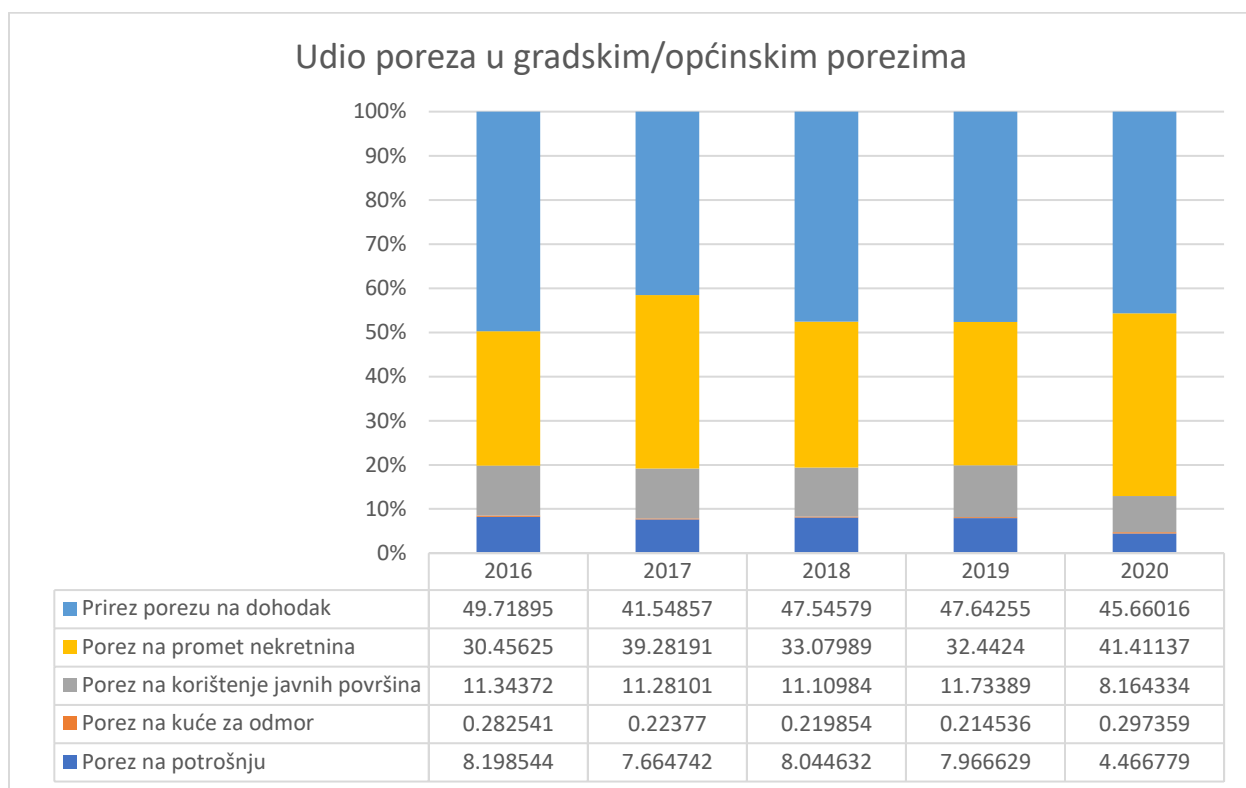
Grafikon 3: Prihodi od gradskih poreza u razdoblju od 2016. do 2020. godine (u kn) u Gradu Puli

Izvor: samostalna izrada autorice

Nadalje, promatrajući Grafikon 4 vidimo kako Grad Pula najviše prihoda ostvaruje s prirezom poreza na dohodak čiji udio u ukupnim gradskim porezima iznosi u prosjeku 46,4% i kroz promatrano razdoblje relativno oscilira. Početkom promatranog razdoblja udio prireza u ukupnim prihodima bio je 49,7%, a iduće godine pada na 41,5% uslijed manje prikupljenog prihoda od prireza, dok se udio poreza na promet nekretnine povećava s 30,4% na 39,28% uslijed povećanog prikupljenog poreza. Porez na promet nekretnina je sljedeći porez koji sudjeluje s relativno visokim udjelom. Udio poreza na promet nekretnina s godinama poprilično varira. Na početku promatranog razdoblja sudjeluje s 30,4%, a u 2020. godini zauzima čak 41,4% što je za 11% više u odnosu na 2016. godinu, odnosno za 9% u odnosu na prethodnu godinu. Ovakav rast možemo pripisati tome što su pojedini porezi (prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju i porez na korištenje javnih površina) te godine ostvarili manje prihoda, samim time i manje udjela s obzirom da je pandemija imala utjecaja na njihovo ubiranje. Zatim slijedi porez na korištenje javnih površina koji je kroz promatrano razdoblje poprilično statičan s veoma malim promjenama sve do 2020. godine gdje pada na 8,16%, a uzrok tome je, kako je ranije rečeno, odluka kojom je Grad Pula odlučio uvesti set mjera kojima želi pomoći lokalnim poduzetnicima tokom pandemije COVID 19 na način da su korisnici javnih površina oslobođeni plaćanja poreza. Spomenuto se također odnosi na porez na potrošnju jer se i njegov udio značajno smanjuje u 2020. godini kada sudjeluje sa 4,47%% udjela, dok je primjerice u 2016. godini udio iznosio 8,2%, a tokom godina blago oscilira. Porez s najmanjim udjelom u gradskim porezima je porez na kuće za odmor. Njegov udio iznosi u prosjeku 0,25% i kroz promatrano razdoblje veoma blago opada, ali ti padovi nisu značajni niti nešto mijenjaju u strukturi gradskih poreza. Pored visokih udjela kojeg imaju prirez i porez na promet nekretnina u ukupnim poreznim prihodima, udio poreza na kuće za odmor je gotovo zanemariv. Grafikonom 4 prikazuje se udio pojedinih poreza u ukupnim gradskim porezima u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine.

Grafikon 4: Udio pojedinih poreza u gradskim porezima u razdoblju od 2016. do 2020. godine u %

Izvor: samostalna izrada autorice

7. ZAKLJUČAK

Devedesetih godina raspadom Jugoslavije započinje nova era za novonastalu i neovisnu Republiku Hrvatsku. Pred nju su stavljeni razni izazovi s kojima se mora suočiti, a jedan od njih je kreiranje potpuno novog poreznog sustava koji će odgovarati i priličiti zemlji zapadnog svijeta. Tijekom godina porezni sustav Republike Hrvatske često se mijenjao. Teško da će ijedna država isprve napraviti savršeni porezni sustav. Za postići donekle savršeni sustav, drugim riječima koji neće poreznim obveznicima biti preveliki teret, a opet da države, odnosno županije i gradovi mogu prikupiti dovoljno prihoda da podmire javne rashode i potrebe građana potrebne su promjene, ali i greške iz kojih ćemo nešto naučiti. Iako, treba uzeti u obzir da prečeste promjene (u vidu poreznih stopa, usvajanje pa ukidanje pojedinih poreza) mogu imati negativne posljedice kako na gospodarstvo, tako i na porezne obveznike. Primjerice, 2002. godine Republika Hrvatska je u svoj porezni sustav uvela tri nova poreza: porez na neobrađena obradiva poljoprivredna zemljišta, porez na nekorištene poduzetničke nekretnine i porez na neizgrađeno građevno zemljište čiji bi prihodi pripali općini odnosno gradu na čijem se području nalaze oporezovane nekretnine i zemljišta. Odlukom Ustavnog suda 2007. godine⁷¹ ovi porezi proglašeni neustavnima i ukidaju se jer su kršila načela kojima se vodi Republika Hrvatska, bili su politički štetna, a s financijskog aspekta gotovo pa beznačajna. Poznati ekonomist J.S. Mill imao je izreku „stari porez je najbolji porez“⁷² i time bi se možda i Republika Hrvatska trebala voditi. Možemo reći kako je porezni sustav Republike Hrvatske suvremen sustav, usklađen sa smjernicama Europske unije i sličan poreznim sustavima kojeg imaju druge države članice.

Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan što znači da se sastoji od više poreznih oblika, točnije imamo poreze na državnoj razini, na razini županije, gradova i općina te zajedničke. U skladu s temom obrađivani su županijski i gradski, odnosno općinski porezi kao dio poreznog sustava Republike Hrvatske, a za primjer odabrani su Istarska županija i Grad Pula kao mjesto gdje autorica boravi i može iznijeti svoj sud.

⁷¹ Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj:U-I-1559/2001 i U-I-2355/2002 od 21. veljače 2007., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_03_26_972.html

⁷² P., Jurković, op. cit., str. 305

U sklopu županijskih i gradskih, odnosno općinskih poreza također je dolazilo do izmjena, a danas je ono uređeno tako da županijskim porezima pripadaju: porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila te porez na automate za zabavne igre, a gradskim, odnosno općinskim porezima pripadaju porez na potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina, prirez porezu na dohodak i oni su uređeni Zakonom o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) te porez na promet nekretnina koji je uređen Zakonom o porezu na promet nekretnina (NN 115/16, 106/18). Unatoč tome što postoje takozvane „rupe u zakonu“ i da je jednostavno u čovjekovoj prirodi da pronade način kako da izbjegne plaćanje poreza, smatram da su porezi relativno dobro uređeni, precizno definirani zajedno sa pripadajućim obavezama poreznih obveznika.

Što se tiče analize napravljene u ovom radu možemo vidjeti kako svaki porez na neki način doprinosi proračunu Istarske županije, a i Gradu Puli. Od županijskih poreza Istarska županija ostvaruje u prosjeku 17 milijuna kuna, od kojih je najizdašniji svakako porez na cestovna motorna vozila čiji se prihod kreće u prosjeku od 14,5 milijuna kuna. Drugim riječima, udio poreza na cestovna motorna vozila u ukupnim županijskim porezima sudjeluje sa čak 85%. Porez koji najmanje doprinosi proračunu Istarske županije je porez na automate za zabavne igre sa 207,5 tisuća kuna prihoda. Njegov udio u ukupnim županijskim porezima je niti 0,5% u prosjeku. Grad Pula sa porezima koji mu pripadaju prikuplja u prosjeku 45,3 milijuna kuna od kojih su najizdašniji porez na promet nekretnina koji sudjeluje u prosjeku sa 35,3% i prirez porezu na dohodak koji sudjeluje u prosjeku sa 46,4%, s time da udio poreza na promet nekretnine najviše odskače u 2020. godini. Ovakav rast možemo pripisati tome što su pojedini porezi (prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju i porez na korištenje javnih površina) te godine ostvarili manje prihoda, samim time i manje udjela s obzirom da je pandemija imala utjecaja na njihovo ubiranje i potaknula je da Grad Pula da uvede set mjera kojima će se olakšati lokalnim poduzetnicima i gospodarstvu. S druge strane, porez koji ostvaruje najniži prihod je porez na kuće za odmor s udjelom u prosjeku od 0,46% u ukupnim poreznim prihodima Grada Pule. U suštini, možemo zaključiti da gradski prihodi imaju trend rasta, ako izuzmemo 2020. godinu za koju smatram da za onakav pad možemo „okriviti“ krizu

nastaloj povodom pandemije COVID 19 zbog koje su pojedini porezi ostvarili manje prihoda nego što bi inače u normalnim uvjetima.

Možemo reći kako su proračuni Istarske županije i Grada Pula poprilično izdašni, ali za dobivanje bolje slike bilo bi poželjno napraviti usporedbu sa županijama i gradovima koji su slični njima.

LITERATURA

Knjige:

1. Jurković, P., *Javne financije*, Zagreb, 2002. godine
2. Jelčić, B., Jelčić, B., *Porezni sustav i porezna politika*, Informator, Zagreb, 1998.g
3. Jelčić, B., *Javne financije*, Zagreb, 2001. godina
4. Sever, I., *Javne financije*, Rijeka, 1995. godina
5. Galant, A., *Porezno računovodstvo III.dio, nastavni materijal iz kolegija Porezno računovodstvo*, Fakultet ekonomije i turizma, Dr. Mijo Mirković, 2019.,

Internet:

1. Jelčić, B., Bejaković, P., *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj*, Zagreb, 2012. godina, dostupno na:

<https://www.ijf.hr/upload/files/file/knjige/bejakovic-jelcic.pdf>

2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, pročišćeni tekst Zakona, NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20, dostupno na:

[https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi)

3. Ministarstvo pravosuđa i uprave, dostupno na:

<https://mpu.gov.hr/>

4. Pravilnik o priređivanju zabavnih igara (NN 1/17), dostupno na:

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_01_1_8.html

5. Suglasnost da porezna uprava može obavljati poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe radi naplate poreza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 1/2017, dostupno na:

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_01_1_17.html

6. Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima>

7. Ministarstvo financija, Porezna uprava – propisi, dostupno na:

https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog26208

8. <https://uprava.gov.hr/sustav-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-12643/12643>

9. Ministarstvo pravosuđa i uprave – Sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave, dostupno na:

<https://mpu.gov.hr/sustav-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-23139/23139>

10. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, dostupno na:

<https://www.zakon.hr/z/241/Zakon-o-vlasni%C5%A1tvu-i-drugim-stvarnim-pravima>

11. Odluka o lokalnim porezima Grada Pula-Pola, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2017_06_60_1374.html

12. Zakon o porezu na promet nekretnina (NN 115/16, 106/18), dostupno na:

<https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina>

13. Zakon o porezu na dohodak, dostupan na:

<https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

14. Zakon o nasljeđivanju (NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15, 14/19), dostupan na:

<https://www.zakon.hr/z/87/Zakon-o-naslje%C4%91ivanju>

15. Odluka o prirezu porezu na dohodak Grada Pula-Pola, dostupno na:

https://www.pula.hr/site_media/media/typo3/fileadmin/sadrzaji/dokumenti/2013-2017_GV/0.12_GV/09_Prijedlog_Odluke_o_prirezu_porezu_na_dohodak_Grada_Pula-Pola.pdf

16. Grad Pula, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule za 2016. godinu, dostupno na:

<https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/proracun-za-2016-godinu/>

17. Grad Pula, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule za 2017. godinu, dostupno na:

<https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/proracun-za-2017-godinu/>

18. Grad Pula, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule za 2018. godinu, dostupno na:

<https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/proracun-za-2018-godinu/>

19. Grad Pula, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule za 2019. godinu, dostupno na:

<https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/proracun-za-2019-godinu/>

20. Grad Pula, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Grada Pule za 2019. godinu, dostupno na:

<https://www.pula.hr/hr/rad-gradske-uprave/proracun/proracun-za-2020/>

21. Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj:U-I-1559/2001 i U-I-2355/2002 od 21. veljače 2007., dostupno na:

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_03_26_972.html

Članci:

1. Najavljene promjene u oporezovanju imovine u Republici Hrvatskoj, prof. dr. sc. Barbara Jelčić, 2012. godina, dostupno na:

<https://informator.hr/strucni-clanci/najavljene-promjene-u-oporezivanju-imovine-u-republici-hrvatskoj>

POPIS TABLICA I GRAFIKONA

SLIKE

Slika 1. Primjer Obrasca PP-MI-Po

TABLICE

Tablica 1: Nasljedni redovi prema Zakonu o nasljeđivanju

Tablica 2: Analiza poreza na nasljedstvo i darove Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 3: Oporezivanje osobnih automobila s obzirom na snagu motora i starost

Tablica 4: Oporezivanje motocikla s obzirom na snagu motora i starost

Tablica 5: Oporezivanje lakih četverocikala i četverocikala s obzirom na snagu motora i starost

Tablica 6: Analiza poreza na cestovna motorna vozila Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 7: Oporezivanje plovila bez kabine

Tablica 8: Oporezivanje plovila s kabinom na motorni pogon

Tablica 9: Oporezivanje plovila s kabinom i pogonom na jedra

Tablica 10: Analiza poreza na plovila Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 11: Analiza poreza na automate za zabavne igre Istarske Županije u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 12: Grupe proizvoda koje se prodaju u ugostiteljskim objektima i porez na potrošnju

Tablica 13: Analiza poreza na potrošnju Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 14: Analiza poreza na kuće za odmor Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 15: Korištenje javnih površina u svrhu postavljanja kioska ili drugog montažnog objekta

Tablica 16: Korištenje javnih površina postavljanjem ugostiteljskih terasa

Tablica 17: Korištenje javnih površina postavljanjem privremenih objekata

Tablica 18: Korištenje javnih površina postavljanjem reklamnih predmeta

Tablica 19: Ostala korištenja javnih površina

Tablica 20: Analiza poreza na korištenje javnih površina Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 21: Analiza poreza na promet nekretnina Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 22: Analiza poreza i prireza na dohodak Grada Pule u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine

Tablica 23: Analiza prihoda od županijskih poreza u razdoblju od 2016. godine do 2020. godine u Istarskoj županiji

Tablica 24: Prihodi od gradskih poreza u razdoblju od 2016. do 2020. godine Grada Pule

GRAFIKONI

Grafikon 1: Prihodi od županijskih poreza u razdoblju od 2016. do 2020. godine (u kn) u Istarskoj županiji

Grafikon 2: Udio poreza u županijskim porezima u razdoblju od 2016. do 2020. godine u %

Grafikon 3: Prihodi od gradskih poreza u razdoblju od 2016. do 2020. godine (u kn) u Gradu Puli

Grafikon 4: Udio poreza u gradskim porezima u razdoblju od 2016. do 2020. godine u %

SAŽETAK

Porezni sustav predstavlja ukupnost poreza koji funkcioniraju u određenoj zemlji, a porezi predstavljaju prisilna davanja koja su građani dužni plaćati ne dobivajući protunaknadu, a služe za podmirivanje javnih rashoda ili drugim riječima za podmirivanje javnih potreba. Svaka zemlja ima različite porezne sustave zbog prisutnosti raznih čimbenika koji nisu svugdje jednaki poput ustavnog uređenja države, centralizacija, odnosno decentralizacija poreznog sustava, veličina teritorija, broj stanovnika, gustoća naseljenosti i slično. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan što znači da ima više poreznih oblika, a to su: državni, županijski, gradski odnosno općinski te zajednički porezi. Ujedno je i moderan i relativno usklađen sa smjernicama Europske Unije.

Županijskim porezima u Republici Hrvatskoj pripadaju porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila i porez na automate za zabavne igre. Od navedenih poreza u Istarskoj županiji najizdašniji je svakako porez na cestovna motorna vozila s udjelom u prosjeku od 85% u ukupnim poreznim prihodima. Gradskim porezima pripadaju porez na potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina, porez na promet nekretnina i prirez porezu na dohodak. Od navedenih, u proračunu Grada Pule najizdašniji porez je prirez porezu na dohodak koji sudjeluje s udjelom u prosjeku od 46,4% i porez na promet nekretnina čiji je udio u prosjeku 35,3%.

U ovom radu date su osnovna obilježja poreznog sustava Republike Hrvatske, a potom su teorijski prikazane karakteristike svih poreznih oblika i analiza svakoga od njih.

Ključne riječi: porezni sustav, Republika Hrvatska, županijski porezi, gradski porezi

SUMMARY

The tax system represents the totality of taxes that operate in a particular country, and taxes are forced benefits that citizens are required to pay without receiving compensation, and they serve to cover public expenditures or in other words to meet public needs. Each country has different tax systems due to the presence of various factors that are not the same everywhere, such as the constitutional order of the state, centralization or decentralization of the tax system, size of territory, population, population density and the like. The tax system of the Republic of Croatia is plural, which means that there are several forms of taxation, namely: state, county, city or municipal and common taxes. It is also modern and relatively in line with European Union guidelines.

County taxes in the Republic of Croatia include inheritance and gift tax, road motor vehicle tax, vessel tax and amusement machine tax. Of these taxes in the County of Istria, the most generous is certainly the tax on road motor vehicles with a share of an average of 85% in total tax revenues. City taxes include consumption tax, holiday home tax, public space tax, real estate transfer tax and surtax on income tax. Of the above, in the budget of the City of Pula, the most generous tax is the surtax on income tax, which participates with an average share of 46.4% and real estate transfer tax, whose share is on average 35.3%.

This paper presents the basic features of the tax system of the Republic of Croatia, and then theoretically presents the characteristics of all tax forms and analysis of each of them.

Key word: tax system, Republic of Croatia, county taxes, city taxes